

DƆAANAƆ

Yá pɔ́ kú láε bee guuɔ

Dɔaanaɔ lá yābuubuu pɔ́ Isailiɔ kè za guɔ pɔ́ aa z̄lε Kanaa bùsuu e à gè pè guɔ pɔ́ Isailiɔ kía kpà ò̀w̄ēεε. Láε bee Isaili dɔaanaɔ yākeεɔ ní ní kuao ò̀w̄ēε ɔ. Isailiɔ kía v̄i guɔ beeo, an dɔaanaɔ mé gb̄é pɔ́ Lua iko kpàmáɔ ũ. Aame Isaili gb̄ē z̄ɔɔ pɔ́ aai yá ḡ́ḡ́ Isailiɔne mé aai dɔaané an z̄ikaa ní buipāleɔ guuɔ ũ.

Dɔaanaɔ lá kpaalea leε àaɔε:

Yá pɔ́ kè Isailiɔ z̄lεa Kanaa bùsuu guɔ e à gè pèò guɔ pɔ́ Yozuee gàwa (1.1-2.10).

Lá Lua ì dɔaanaɔ se à ní z̄i aa a gb̄éɔ bɔ ní ibεεɔ ɔz̄i (2.11-16.31).

Yābuubuu leε pla pɔ́ Isailiɔ kè e à gè pè an kía kpaawa. (17-21).

Dɔaanaɔ lá guu yá pɔ́ Isailiɔ lè píi b̀ò an lu-ayāmasai kíiε. Tó aa b̀ò Lua kpe aa pā kpààzi, ɔ́ buipāleɔ ì ɔt̄má. Ama tó aa èa zè ní Luao aa wiilèwà, ì ní wēnagwa à ní sí ní ibεεpiɔwae. N beeo aai gi wàɔ zɔble Kanaa bùsu t̄áaɔneε, aai wεεle wàɔ k̄ni ke Luaε (17-18), aà yādilenεɔ ì s̄ángue (19-21).

An kua beewa tò aa gè níziɔzi ní yáɔ. Lápi láak̄i lé ɔ̀w̄ēε, tó Dii ní tó níziε mé i mó ní misii yāao, lá an buiɔ aao den we. Sema Lua gb̄éɔ aao d̄ɔ gb̄é pɔ́ wa misiileè. Wá baade ali misiile Luaε yà, ge yá pɔ́ ali káwágu ɔ́ wáliɔ ke?

Isailiɔ z̄ikaa ní Kanaa bui pɔ́ ḡ́ɔ

1 Yozuee gaa gbɛa Isailiɔ Dii là à m̀è: Déme a gé zíkaiw̃ɛé ní Kanaaɔ káaui? 2 Ǿ Dii m̀è: Yuda buiɔ mé aa gé. A ma! Ma bùsupi nàné ní ɔzié. 3 Ǿ Yuda buiɔ ò ní gb̃é Simɛɔ buiɔne: A mo ge zɛw̃ɛɛ bùsu pɔ wa kpàwáú, wà zíkà ní Kanaaɔ, wí gbasá gé zéié bùsu pɔ wa kpàwáú. Ǿ Simɛɔ buiɔ gèrínɔ. 4 Ké Yuda buiɔ gè màa, Dii Kanaaɔ ní Peliziɔ nàné ní ɔzi, ɔ aa ní dɛdɛ Bezeki òaasɔsɔ lɛ kwi (10.000). 5 Wekii aa Adonibezeki lè, aa zíkàaàno, ɔ aa Kanaaɔ ní Pelizipiɔ dèdɛ. 6 Ké kíapi lé bàale, ɔ aa pèwà. Aa aà kù, ɔ aa aà ɔnemias ní aà gbánemias zòzò. 7 Ǿ Adonibezeki m̀è: Ma kía gb̃ɛɔn bàaɔkwio ɔnemias ní ní gbánemias zòzò, ɔ aa ma táabũnu blɛ kasonaɔ pèeɛ aa blè. Lá má kè gb̃épiɔne fla ɔ Lua bòmɛɛ. Ǿ aa taaàno Yelusaleũ, we à gàu.

8 Ké Yuda buiɔ lèlɛ Yelusaleũwa aa si, ɔ aa a gb̃ɛɔ dèdɛ ní f̃ɛndao, aa tɛsòwà. 9 Bee gbɛa Yuda buiɔ gè zíkai ní Kanaa pɔ kú bùsu gusísídeuɔ ní Nɛgɛvɛo ní gusalalao. 10 Aa gè lèlɛ Kanaa pɔ kú Hɛbl̃ɔwa. Yãa Hɛbl̃ɔ tón Kiliataaba. We aa ziblèu Sesai ní Aimanio ní Talemaiowa.*

11 Bɔa we aa gè lèlɛ Debiideɔwa. Yãa Debii tón Kiliasefɛɛ. 12 Ǿ Kalebu m̀è: Gb̃é pɔ lèlɛ Kiliasefɛɛpiwa a si ɔ má a nenɔɛ Akesa kpawà no ũ. 13 Kalebu dáuna Kenazi né Ǿnieli mé si, ɔ Kalebu a nenɔɛpi kpawà. 14 Ké à aà sè, à nàɛwà aà ge tɔlɛ wabike a maewa. Ké nɔɛpi p̃ila a zàaʼnawa, ɔ aà mae Kalebupi aà là à m̀è: Bó ní yeii? 15 Ǿ a wèwà à m̀è: Gb̃ɛkɛkɛmɛɛ. Lá tɔlɛ pɔ n ma gba ku Nɛgɛvɛ guwaiwaiuɛ, ma gba a nibɔnade sa. Ǿ Kalebu aà gbà tɔlɛ pɔ a nibɔna ku s̃is̃is̃ona musu ní a nibɔna pɔ kú guzulɛuo.†

* 1:10 Nao 13.22 † 1:15 Yoz 15.13-19

16 Mɔizi ànsue bui pɔ wɪ me Keniɔ bɔ wéle daminalikpedeu‡ ní Yuda buiɔ, aa gè z̄lèrɪnɔ ní b̀susu Alade sae Negeve guwawaiu.

17 Ǿ Yuda buiɔ ní ní gbé Simɛɔ buiɔ gè lèle Kanaa pɔ kú Zefataɔwa. Aa wélepi kè kélekele, ɔ aa tɔkpàè Ǿma. § 18 Yuda buiɔ Gaza ní Asekelonio ní Ekelonio ní ní tɔleɔ sɪ. 19 Dii kúrɪnɔ, ɔ aa ní b̀susu gusɪside sɪ, āma aai f̄ a gusalaladeɔ yàò, ké gbépiɔ zikasɔgoɔ vɪ mɔpɔ ũ yái. 20 Wà Heblɔ kpà Kalebuwa lá Mɔizi a legbèwa, ɔ a sɪ Anaki bui gbèɔn àaɔɔwa. 21 Bèyāmeɛ buiɔ s̄ aai Yebusi pɔ kú Yelusaleũɔ yao, ɔ Yebusiɔ kúrɪnɔ Yelusaleũ e ní a gbāo.*

22 Yosefu buiɔ s̄ aa lèle Beteliwa, mé Dii kúrɪnɔ. 23 Yāa Beteli tón Luzu. Ké aa gbéɔ z̄lè Beteli asiigwai, 24 asiigwanapiɔ ḡɔe è, àle bɔ wélepiu, ɔ aa dè: Lá wá ke wà ḡe wéle guu ow̄e, wí gbèkekene. 25 Ké à ḡek̄i òbné, ɔ aa wélepideɔ dède ní f̄endao, ɔ aa ḡɔepi tò ní aà daɔ p̄i. 26 Ḡɔepi gè Iti b̀susu, à wéle kàle we, ɔ à tɔkpàè Luzu. Tó bee mé ḡè e ní a gbāo. 27 Manase buiɔ i f̄ Betesā ní Taanakio ní Dooò ní Ibleaũ ní Megidoo ní ní bualoũɔ sɪ Kanaaɔwao, aa ḡi wa z̄leɔ b̀supiue.

28 Ké Isailiɔ gbāa è, ɔ aa Kanaaɔ dà zɔziu, aai ní yá p̄iio. † 29 Māa Eflaiũ buiɔ i Kanaa pɔ kú Gezeɛɔ yao, ɔ aa ku we s̄anu. ‡ 30 Zabulɔni buiɔ s̄ aai Kanaa pɔ kú Keloni ní Naalolioɔ yao, ɔ aa ní dá zɔziu. 31 Aseɛ buiɔ i gbé pɔ kú Ako ní Sid̄o ní Alabeo ní Akazibuo ní Elebao ní Afekio ní Leobeo yao, 32 ɔ

‡ 1:16 Yelikon we. § 1:17 Bee mè wíwía. * 1:21 Yoz 15.63, 2Sam 5.6 † 1:28 Yoz 17.11-13 ‡ 1:29 Yoz 16.10

aa ku sãnu ní Kanaa bùsudepiɔ. ³³ Nefatali buiɔ i Beɛɛmeɛsideɔ ní Betanadeɔ yao, ɔ aa ku sãnu ní Kanaa bùsudepiɔ, aa ní dá zɔzi. ³⁴ Ǿ Amɔleɔ ɔzɔ Dã buiɔzi, aa ní kpá gusiɛsideu, aai weiné aa mò zɔle gusalalauo. ³⁵ Amɔlepiɔ gi zɔleɛa Elesi gbezi ní Ayalonio ní Saalebiũo. Ké Yosefu buiɔ gbãa è, ɔ aa ní dá zɔzi. ³⁶ Amɔle bùsu zɔle dàale za Sóigbeboleie e à gè pèò Selawa e à gèò aɛ.

2

Dii Malaika bɔ mɔa Isailiɔwa Bokiũ

¹ Dii Malaika bò Giligali,* à gè Bokiũ à mè: Ma á bóle Egipi, ma gɛãno bùsu pɔ ma a legbè á deziɔɛɛ bee guu. Ma mè ma bàa aɔ kúáno gɔɔpiie, a gbooa vío. ² Má òé, ásu makɔe ní bùsuɛbeedeɔo. Má òé à ní sa'okíio gboo,† ɔ i ma yãmao. Bóyãí á kèi màai? ³ Too! Mále oé, má ní yáé loo. Aaɔ deé le ũ á gbàtɛɛue, mé an táaɔ aaɔ deé bai ũe. ⁴ Ké Dii Malaika yápi ò Isailiɔne, aa ɔ̀bò maamaae. ⁵ Ǿ aa tɔkpà gupie Bokiũ,‡ ɔ aa sa'ò Diiwa we.

Isailiɔ pòɔbɔzakea

⁶ Yozuee gbéɔ gbaea gbea baade gè bùsu pɔ a kpaalèné sɩ. ⁷ Aa zɔblè Diiɛ ní nòsemendoo Yozuee gɔɔ ní gɔɔ pɔ gbɛzɔɔ pɔ gègè deaàlaɔ kuo. Gbɛzɔɔpio wesɩ yãzɔɔ pɔ Dii kè Isailiɔnele pii. ⁸ Dii zòblena Nuni né Yozuee kè wè basɔokwie, ɔ à gbàsa gà. ⁹ Wà aà vɩ bùsu pɔ de aà baa ũ guu Timena Sela, Eflaiũ buiɔ bùsu sɩsideue, Gaasi gbèsiɩ gubãntoo oi.§

* **2:1** Yoz 5.13 † **2:2** Bɔa 34.12-13, Iko 7.2-5 ‡ **2:5** Bee mè ɔ̀bɔnaɔ. § **2:9** Yoz 19.49-50

10 Ké Yozuee gɔ̃ɔdeɔ gàga píi, an né pɔ́ fèlɛ́ n̄ kpɛɔ Dii d̃ɔ, mé aa yá pɔ́ a kè n̄ deziɔnɛ d̃ɔ. 11 Ǿ aa yá pɔ́ vāi Dii kè, aa zɔblè táaɔnɛ. 12 Aa pākpá n̄ deziɔ Dii pɔ́ n̄ bóle Egipizi, aa tɛ́ bui pɔ́ liaañziɔ táaɔzi aa kùlɛ́nɛ́, ɔ́ aa Dii pɔ́ fèlɛ́. 13 Aa pākpaáàzi, aa zɔblè Baaliɛ́ n̄ Asetaatio. 14 Ǿ Dii pɔ́ fèñzi à n̄ ná n̄ wɛtānaɔnɛ́ n̄ ɔ̃zi, aa n̄ wáa. A n̄ kpá n̄ ibɛɛ́ pɔ́ liaañziɔwa, ɔ́ aai f̃ g̃ n̄ n̄ziɔ n̄ ibɛɛpiɔ ɔ̃zi. 15 Lá aa gè zíkai píi, Dii i bɔ́ n̄ kpɛɛ, ké asu bɔ́n̄n̄ naɔ, lá a ònɛ́wa, ɔ́ aa g̃ yooyea.

16 Ǿ Dii Ì dɔ̃aanaɔ dilɛ́nɛ́ sa, ké aa n̄ bɔ́ n̄ wɛtānaɔ ɔ̃zi. 17 Kási aali n̄ dɔ̃aanapiɔ yāmaɔ, aa gbāsikè n̄ táaɔ aa kùlɛ́nɛ́. Aa kè zé pɔ́ n̄ deziɔ sèwa àanno, aaliɔ yá pɔ́ Dii dilɛ́nɛ́ k̃ua lá n̄ deziɔwaɔ. 18 Tó Dii dɔ̃aana dilɛ́nɛ́, Ì kú n̄ dɔ̃aanapiɔ, ɔ́ Ì n̄ sí n̄ ibɛɛɔwa e dɔ̃aanapi wɛni léu, asa tó aa aukè gbé́ pɔ́ lé n̄ wɛtā aale ɔ̃t̃máɔ yáí, Dii i n̄ wɛnagwaɛ. 19 Tó dɔ̃aana gà s̃, aaí ɛa ɔ̃kpa de n̄ maɛɔlaɛ. Aaí té táaɔzi, aaí zɔblɛ́nɛ́, aaí kùlɛ́nɛ́. Aali n̄ yākeapiɔ n̄ n̄ swágbaɔ too.

20 Ǿ Dii pɔ́ fèñzi à mè: Lá buipi ma bàakuañn̄ n̄ n̄ deziɔ yá gbò, aai ma yāmaɔ, 21 má bui pɔ́ Yozuee gà à n̄ tó n̄ bùsuuɔ kee yánɛ́ lɔ. 22 Má n̄ tó weɛ, buipiɔ ɔ́ má Isailiɔ ỹò, tó aa ma zé sé aɔ ma yá k̃ua lá n̄ deziɔ kèwa, ge tó aa keɔ. 23 A yáí Dii buipiɔ tòi we. I n̄ na Yozueeɛ a ɔ̃zi à n̄ yáè g̃ɔɔ.

3

1 Dii buipiɔ tòi we, ké à Isaili pɔ́ aa Kanaa bùsu zíkaa d̃ɔɔ ỹòde, 2 i z̃i dada n̄ gbé́ pɔ́ aa Kanaa z̃i d̃ɔ yāapiɔnɛ́. Buipiɔn ke: 3 Filit̃ɔ k̃ia gb̃ɛɔn sɔɔ.

Kanaaɔ n̄ Sidɔdeɔ n̄ Ivi pɔ́ kú Libā̀ b̀usu s̀isideu za Baali Eemɔ́ gbɛzĩ e à gè pè Amata b̀olewaɔ. ⁴ A n̄ tó we, ké à Isailiɔ́ ỳɔ̀d̀ à gwa tó aaɔ a yá pɔ́ á dà Mɔizie, a d̄ile n̄ dezioɔne k̄ua. ⁵ A yáí tò Isailiɔ́ ku s̄anu n̄ Kanaaɔ n̄ Itio n̄ Amɔleɔ́ n̄ Pelizio n̄ Ivio n̄ Yebusiɔ́. ⁶ Aa n̄ nenɔɔe sè nɔ́ ũ, mé aa n̄ nenɔɔe kp̄āsā buipio nenɔ́ɔwa, ñ aa zoblè n̄ t̄aaɔne.

Ɔnieli

⁷ Isailiɔ́ yá pɔ́ Dii yeio kè. Dii n̄ Lua yá s̄àngu, ñ aa zoblè Baalie n̄ Asetaatio. ⁸ Ɔ Dii pɔ́ f̄ɛ́nzi à n̄ ná Mesopotami b̀usu kí Kusā Lisataiũe a ɔzĩ, ñ aa zoblèè wè swaaɔ. ⁹ Ké aa wiilè Diiwa, ñ à suabana d̄ilené, ñn Kalebu d̄auna Kenazi né Ɔnieli ũ. Ɔme n̄ bó. ¹⁰ Dii Nisina d̄iè, ñ à d̄aa Isailiɔ́ne zĩ guu. Dii Mesopotami b̀usu kí Kusā Lisataiũ nàè a ɔzĩ, ñ à gb̄amòè. ¹¹ Ɔ an b̀usu ḡè dɔdɔa wè bla e Kenazi né Ɔnieli gè ḡàd̀.

Ehudu

¹² Isailiɔ́ èa yá pɔ́ Dii yeio kè lɔ, ñ Dii tò Mɔabuɔ́ kí Egelbni gb̄amòné v̄ai pɔ́ aa kèpi yáí. ¹³ Egelbni Amɔniɔ́ n̄ Amaleki buiɔ́ n̄awa, ñ aa mò lèle Isailiɔ́wa aa w̄ele daminalikpede* s̄i. ¹⁴ Isailiɔ́ zoblè Mɔabuɔ́ kí Egelbnie e wè bao plasai. ¹⁵ Ɔ aa wiilè Diiwa, ñ à suabana d̄ilené, ñn Gela né Ehudu, B̄eyāmeɛ bui ũ. Ɔzeɛdeɛ. Isailiɔ́ aà zĩ falubɔ́i Mɔabuɔ́ kí Egelbnie. ¹⁶ Ehudu f̄ena lekpepla p̄i, a gb̄aa k̄a ḡàs̄isuu do. A n̄ a gbala ɔplaawa a ula z̄ie, ¹⁷ ñ à gè falubòè. Egelbni s̄o à mèkpa maamaae. ¹⁸ Ké Ehudu n̄ gbé pɔ́ falu sè mòdɔ́ falu kp̄awà aa làa, aale tá, ñ Ehudu a gbépio gb̄ae. ¹⁹ Ɔ à èa t̄aa pɔ́ kú Giligali sae, à sù

* **3:13** Yeliko.

kiapiwa à mè: Má asiiyā vī mà onε. ɔ kipi mè: A to mà yāma, ɔ aà iwa pɔ kuaànɔɔ bɔ̀le. ²⁰ Egeɓni zɔ̀lea ado kpé musu kpea niεu, ɔ Ehudu s̄aàzi à mè: Má yá pɔ̀ b̀ Lua kíi vī mà onε. Ké kipi fɛle a kílau, ²¹ ɔ Ehudu a fēna ga wò a ɔplaa gbalawa ní ɔzeεo, à aà z̀ò a gbεεu. ²² ɔ fēna gè aà gbεεu ní a páo píi e à gè b̀ kpe. Ehudu i fēnapi woo, ɔ nísi k̀aaawà. ²³ Ehudu b̀ kpeεle, à kpea musupi zé tà, à kilidau.

²⁴ Aà bɔa gbεa Egeɓni iwaɔ m̀, aa è kpeapi zé taa, wà kilidau, ɔ aa mè: Ale bíikpeke kpea niε guu yà mɔɔɔ? ²⁵ Aale aà dá, aale aà dá e aa bílikè. Ké aa è i zεw̄nέo, ɔ aa kili sè aa wè, aa sù ní dii è w̄leá z̄ile gè. ²⁶ Gɔɔ pɔ̀ aale gēgē m̀aa, Ehudu bàalè à d̀ táapiɔzi à tà Seila. ²⁷ Ké à kà we, a tò wà kuupè Eflaiū b̀usu s̄isideu, ɔ Isailiɔ p̄llaaànɔ gbèsis̄iɔwa, Ehudu mé dɔaaa. ²⁸ A ònέ: A temazi, asa Dii á ibεε Mɔabuɔ náé á ɔziε. Aa teaàzi, ɔ aa Yuudē buakii pɔ̀ i gé Mɔabu b̀usu si, aai wei gbēe bùa bo. ²⁹ Zibeezi aa Mɔabu d̀ede gbēɔn òaas̄oɔo leε kwi (10.000) taawa, an gbēe i bɔo. ³⁰ Gɔɔ bee Isailiɔ gbāam̀ Mɔabuɔne, ɔ an b̀usu g̀è dɔɔba e wè basiī.

Samεgaa

³¹ Aà gbεa Anata né Samεgaa Filit̄ɔ d̀ede gbēɔn òaa aaɔ ní z̀íkεna totobɔ, à Isailiɔ suabà bo.

4

Debolaa ní Balakuo

¹ Ké Ehudu g̀a, Isailiɔ èa yá pɔ̀ Dii yeio kè bo. ² ɔ Dii ní ná Kanaaɔ kí Yabē pɔ̀ z̀leá Azooε a ɔzi. Aà z̄iḡɔ gbēz̄ɔ tón Sisela. Aà ben Alose Goiū. ³ A z̄ikas̄o

mɔpɔɔ vɪ mèn ɔaa sɪiɔ́ ń basɔɔo (900). A gbãamò Isailiɔne pãsipãsi e wɛ̀ bao, ɔ Isailiɔ wiilè Diiwa.

⁴ Gɔɔ bee nɔe ɔnabi Debolaa, Lapido na de Isailiɔ dɔaana ũ. ⁵ I yágɔ́gɔ́nɛ́ a daminali gbáu Lama ń Betelio zãnguo, Eflaiũ buiɔ bũsu sɪsɪdeu. Isailiɔ ɪɔ gé aà kɪi we. ⁶ ɔ à Abinɔaũ né Balaku pɔ́ kú Kedeɔi, Nefatali buiɔ bũsuu sɪsi, a òè: Dii Isailiɔ Lua mè, fele gé Nefatali buiɔ ń Zabulɔni buiɔ se gbɛ̀ɔn ɔaasɔɔo lɛɛ kwi (10.000), ń géɲnɔ Taboo gbɛzi. ⁷ Dii a Yabɛ zɪgɔ́ɔ gbɛzɔ́ɔ Sisela gále mɔaànɔ Kisɔ swai ń aà sɔ́gɔɔ ń aà zɪgɔ́ɔ dasidasi, i aà nanɛ n ɔzi we. ⁸ ɔ Balaku òè: Tó ɲyɔ́ gɛmanɔ lé, má gé. Tó ɲyɔ́ gɛmanɔ sɔo, má gɛo. ⁹ ɔ Debolaa mè: Má gɛnnɔ, ɔma lá ń ò màa, i ke ń tó mé a bɔo. Nɔe ɔ Dii a Sisela naè a ɔzi sa. ɔ Debolaa fele gɛaànɔ Kedeɔi.

¹⁰ ɔ Balaku Zabulɔni buiɔ ń Nefatali buiɔ kãaa Kedeɔi, ɔ à dàzɛu kɛ̀sɛ ń gbɛ̀ɔn ɔaasɔɔo lɛɛ kwipiɔ. Debolaa kú ń guu. ¹¹ Keni bui Ebeɛ bò Keniɔ bũsuu yãa, à mò bòokpà gbɛ̀nɛli pɔ́ kú Zaananiũ gbáu Kedeɔi saɛ. Keniá Mɔizi ɔ̀nsue Obaba buiɔ doe. ¹² Wa ò Siselaɛ Abinɔaũ né Balaku gè Taboo gbɛzi, ¹³ ɔ à a sɔ́go mɔpɔɔ kãaa mèn ɔaa sɪiɔ́ ń basɔɔo ń zɪgɔ́ɔ pɔ́ kuanɔɔ. Bɔaɲnɔ Alose Goiũ aa gè Kisɔ swai. ¹⁴ ɔ Debolaa ò Balakuɛ: Gé, asa gbã Dii a Sisela nanɛ n ɔzi. Dii dɔaananɛ noa? ɔ Balaku pɪla Taboo gbɛwa ń zɪgɔ́ɔ gbɛ̀ɔn ɔaasɔɔo lɛɛ kwipiɔ.

¹⁵ Dii tò Sisela ń aà sɔ́godeɔ ń aà zɪgɔ́ɔ kpɛkpà Balaku fɛ̀ndaɛ, ɔ Sisela bò a sɔ́gou à bàalè. ¹⁶ Balaku pèle Sisela zɪgɔ́ɔ ń ń sɔ́goɔzi e Alose Goiũ. We à ń deɔdeu ń fɛ̀ndao píi, baa gbɛ̀ mɛ̀ndo i bɔo. ¹⁷ ɔ Sisela tilè à gè sɪ Keni bui Ebeɛ na Yaeli kpéu, asa Azoo kí

Yabē ní Èbèè bēdeɔ kɔ̃ yāmà yāaε. ¹⁸Yaeli bò dāaàlε à mè: Mɔ̃ gē̃ kpéu Baa. Gē! Nsu to vía n kũo. Ké à gē̃, ɔ̃ nɔ̃epi kũntu kùaaàla, ¹⁹ɔ̃ Sisela òè: Imi lé ma dε, ma gba í mà mi. ɔ̃ à ví tũu sè a dàè a mĩ, ɔ̃ à èa kũntu kùaaàla. ²⁰Sisela òè: Ze kpεεlε. Tó gbēe m̀n la, gbēe ku laoa, oè aawo. ²¹A gē̃ ní kpasá'io, ké aà yèèε làa yái. ɔ̃ Èbèè na Yaeli zwāakpε kálo sè ní masanao, à s̀ò Siselazi tεεε, ɔ̃ à kálopi pè aà swāgēziwa, a pà e à gē̃ gè tɔ̃lε kũ, ɔ̃ à gà. ²²A m̀ lè Balaku lé péle Siselazi, ɔ̃ Yaeli bò gè dāaàlε à mè: Mɔ̃ mà gbé pó ríle wεεε ɔ̃lɔnε. Ké à gē̃ kpéu, ɔ̃ à Sisela è wúlea, à gà ní káloo pεa aà swāgēzi. ²³Zibeezi Lua Kanaaɔ kí Yabē bùsa Isailiɔ̃nε. ²⁴ɔ̃ Isailiɔ̃ pásí lé dede e aa gè Kanaaɔ kí Yabē dèò.

5

Lε ṕ Debolaa dà

¹ Zibeezi Debolaa ní Abinɔ̃aũ né Balakuo lεε bee sí:

² Ké Isaili dɔ̃aanaɔ b̀ò d̀aa,
gbé̃ k̃iniɔ̃ ténzi teasisai.

A Dii sáaukpa!

³ Kíaa, à yáε bee ma!

Gbāadeɔ, à swákpa!

Má lesi Dii yá musu,

má Dii Isailiɔ̃ Lua táasile.

⁴ Ké Dii b̀ò Sei gbε musu,

tɔ̃lε lùalua,

ké àlε pã Èdɔ̃ũɔ̃ bùsupia,

loupɔ̃ɔ̃ f̀ò, lou mà maamaa.

⁵ Gbè̀sisiɔ̃ dèedee Dii aε,

Isailio Lua pɔ̀ b̀̀ m̀̀má Sinaipi.*

⁶ Anata né Samegaa gɔ̀, Yaeli gɔ̀,
gbɛ́e lí zeda se lo,
zɛ́wɛwɛna ɔ̀ wɛ́legɛna ì sé.

⁷ Kíá ɔ̀ lé midɛ Isaili b̀̀suu,
ɔ̀ ma Debolaa ma gɔ̀ Isailio da ũ.

⁸ Ké aa zè ní dii dafuɔ̀,
ɔ̀ zì kɔ̀ kù wɛ́le bíibɔ́leu.
Baa gbɛ́ɔ̀n ɔ̀aasɔ̀sɔ̀ leɛ bla (40.000) guu
gbɛ́e s̀ngbao ge s̀na v̄io.

⁹ Ma pɔ̀ dɔ̀ Isailio dɔ̀aanaɔ̀wa
ní gbé pɔ̀ t́nzi teasisaiɔ̀.
A Dii sáaukpa!

¹⁰ A gbé pɔ̀ á di zà'ín pua kpɛɔ̀
á gbé pɔ̀ á zɔ́le tɛfeniwapiɔ̀
ní á gbé pɔ̀ á be k̀sɛɔ̀, à a yā'o.

¹¹ Gbé pɔ̀ káaaa ítɔ̀kíio zɔ̀a dɔ̀,
aa Dii maakɛɔ̀ d̀au lé siuné,
Isailio kíá ɔ̀ zìblè,
ɔ̀ Dii gbéɔ̀ s̀ù ní wɛ́leɔ̀ guu.

¹² Fɛ́le Debolaa! Fɛ́le!
Fɛ́le lesi! Fɛ́le!
Abinɔ̀aũ né Balaku,
fɛ́le dɔ̀aa n z̀zɔ̀nɛ.

¹³ ɔ̀ gbé pɔ̀ g̀ɔ̀ b̀̀ m̀̀ kía ɔ̀ ḱi,
Dii gbéɔ̀ m̀̀ ma ḱi ní nɛgɔ̀naɔ̀.

¹⁴ Eflaiũ bui pɔ̀ aa Amaleki buio f̀ù
ní B̄yãmɛɛ buieɔ̀ tenzi.
Makii buieɔ̀ dɛ dɔ̀aanaɔ̀ ũ,
Zabulɔ̀ni buieɔ̀ gopana ḱa.

¹⁵ Isakaa bui kíá ɔ̀ kú ní Debolaaɔ̀,

* 5:5 Bɔ̀a 19.18

Isakaa buiɔ kú ní Balakuo,
aa s̄iààno gusalalau.

Lubeni bui ḡaliɔ seakè.

¹⁶ Akεa a ḡɔ k̄inaɔ saε,
áλε kulεpεa s̄aɔne mai?

Lubeni bui ḡaliɔ seakè maamaaε.

¹⁷ Galada bùsudeɔ ḡɔ Yuudē baale.

Akεa Dā buiɔ zè ní ní gó'ilεnaɔi?

Asεε buiɔ z̄ɔle ísiale,

aa ḡɔ ní godɔk̄iio.

¹⁸ Zabulɔni buiɔ fēna wò,

aa a kpé v̄uaa,

Nεfatali buiɔ kè guleŋiɔu màa lo.

¹⁹ Kanaa bùsu k̄iaɔ m̀,

aa z̄ikà Taanaki Mεgido swa saε,

kási aai àizεε séle tàòo.

²⁰ Za musu saanaɔ z̄ikà,

aa b̀ ní z̄éu, aa z̄ikà ní Siselao.

²¹ Kis̄ swa zipi tàr̄no.

Má gé aε, mí gé ní gbāao.

²² S̄ɔ gbāao lé bàale,

an kèse k̄ɔfi do.

²³ Dii Malaika mè: A Melozu ká,

à lεkε Melozudeɔne maamaa,

asa aai mo d̀ Diileo,

aai do Dii neḡɔnaɔleo.

²⁴ Nɔε báaadεn Eβεε na Yaeli ũ,

Keni bui nɔεpi báaa ví zw̄àakpεdeɔ guu.

²⁵ Sisela í gbèawà,

ŋ̄ à ví kpàwà,

à víf̄ai kpàwà ta ɔde guu.

²⁶ A ɔb̀ zw̄àakpε kálo sè,

à masana kù ní a ɔplaaɔ,

ɔ̀ à Sisela lè̀ò à aà mi wĩ,
à aà swāgēzĩ f̄ɔ̀ à aà t̀òlɔ̀z̄ɔ̀.

²⁷ Sisela gofanle à lèle aà gbá sae,

ɔ̀ à ḡɔ̀ wúleá we.

A gofanle à lèle aà gbá sae,
gu p̄ɔ̀ à gofanle à lèleu, we à gàu.

²⁸ Sisela da wekpàle fenentiú,

à wiilè fenenti m̄ɔ̀ɔ̀ f̄òu à m̄è:

Bóyāi aà s̄́go kpé e tiai?

Akea aà gb̄é̄ɔ̀ s̄́goɔ̀ k̄ɔ̀fi d̄ɔ̀o ni?

²⁹ Aà n̄ɔ̀e z̄ikena òn̄ɔ̀naɔ̀ lé oè,

ɔ̀ a té ní legbei láasai à m̄è:

³⁰ Aale p̄ɔ̀ɔ̀ naaae,

aale kpaalek̄ɔ̀e,

baade ní a wéndiao m̄èndodo ge plapla.

Aale zw̄àa wedeɔ̀ naaa Siselaee,

zw̄àa wede w̄ès̄adeɔ̀ne,

p̄ɔ̀lɔ̀ḡāu p̄ɔ̀ wà ba k̄èw̄àɔ̀e.

³¹ Dii, to n̄ ibeeɔ̀ ga màa nípii,

gb̄é̄ p̄ɔ̀ aa yenziɔ̀ gb̄āa iɔ̀ dede

lán íat̄ē dedeɔ̀awa.

ɔ̀ an bùsu ḡɔ̀ d̄ɔ̀ɔ̀a e w̄è bla.

6

Madiãɔ̀ ɔ̀t̄ɔ̀a Isailiɔ̀wa

¹ Isailiɔ̀ èa yá p̄ɔ̀ Dii yeio k̄è lɔ̀, ɔ̀ Dii ní ná Madiãɔ̀ne

ní ɔ̀z̄i e w̄è soplá. ² Ké Madiãɔ̀ lé ɔ̀t̄ɔ̀má, ɔ̀ Isailiɔ̀

ulek̄iɔ̀ k̄èke bùsu s̄ìs̄ideɔ̀u ní gb̄è'eo ní s̄ēgb̄āo. ³ Tó

aa p̄ɔ̀t̄ɔ̀, Madiãɔ̀ ní Amaleki buiɔ̀ ní gukpe oi buip̄aleɔ̀

í m̄ó lélemáe. ⁴ Aaĩ m̄ɔ̀ b̄òokpa ní bùsuu, ɔ̀ aaĩ ní

buap̄ɔ̀ɔ̀ ò̀okpané e à ge p̄eð Gazawa. Aali ble to

Isailiɔneɔ ge sã ge zu ge zaa'ina. ⁵ Aaĩ mó ní ní pɔtuɔɔ ní ní zwaakpɛɔ dasidasi lán kwaɔwa. Gb̄e lĩɔ ní lé d̄so, baa ní yiongoɔ lé. Aaĩ mɔ̀ bùsu ò̀kpaiɛ. ⁶ Madiãɔ Isailiɔ̀ bùsa dúuduu, ɔ̀ aa wiilè Diiwa.

⁷ Ké aa wiilè Diiwa Madiãɔ̀ yá musu màa, ⁸ ɔ̀ Dii ānabi dilené à mè: Ma Dii Isailiɔ̀ Lua ma mè, ma á b́ zɔ̀bleu, ma á b́le Egipi. ⁹ Ma á b́ Egipi ɔ̀zĩ ní gbé ṕ ɔ̀t̄wáɔ̀ pii, ma ní yáé, ɔ̀ ma ní bùsu kpàwá. ¹⁰ Ké má òé mámema Dii á Lua, ásu Amole ṕ á kú ní bùsuuɔ̀ táaɔ̀ gbagbao, ɔ̀ a gi ma yāmai.

Dii Malaika bɔ̀ mɔ̀a Gedeɔ̀wa

¹¹ Dii Malaika* m̀ z̄le gb̄eneli gbáu ɔ̀fela, Abiezɛɛ bui Yoasi be wéleu. Aà né Gedeɔ̀ lé ṕwɛnagb̄ē v̄ēf̄k̄ii ké Madiãɔ̀ su a eo yáí. ¹² Ké Dii Malaika b̀ m̀wà, a òè: Nɛḡɔ̀na, Dii kunnɔ̀. ¹³ ɔ̀ Gedeɔ̀ òè: Baa, tó Dii kúwanɔ̀, b́yáí yáɛ beɔ̀ wá léi pii? Dabudabu ṕ wá maeɔ̀ a yá̀ d̄au a siuw̄ɛ ku máɛ? Aa mè Dii wá b́le Egipi, āma tia kéwa à p̄akp̄awáziɛ, ɔ̀ à wá ná Madiãɔ̀ne ní ɔ̀zĩ. ¹⁴ ɔ̀ Dii aɛd̄wà à mè: Gé ní gb̄aa ṕ ní v̄io, ní Isailiɔ̀ bɔ̀ Madiãɔ̀ ɔ̀zĩ. Máme ma n zĩ. ¹⁵ ɔ̀ Gedeɔ̀ aà là à mè: Baa, kpelewa má Isailiɔ̀ bɔ̀? Ma bui mé k̄és̄aa Manase buiɔ̀zi, mé máme má f̄ñɛũ d̄ɛrla ma de b̄deɔ̀ guu. ¹⁶ Dii wèwà à mè: Máɔ̀ kunnɔ̀, ní Madiãɔ̀ kwe lán gb̄é m̀endowa. ¹⁷ ɔ̀ Gedeɔ̀ òè: Tó n ma w̄ɛnagw̄aɛ, seelakɛmɛɛ mà d̄s̄ ké níme níle yā'omɛɛ. ¹⁸ Nsu go lak̄io e mà su. Má m̄ɔ̀ne ní gbao, mí dilɛne. A wèwà à mè: Má ḡo la e n̄ su.

¹⁹ Gedeɔ̀ gè blɛne d̄e a k̄èke, à k̄aa k̄e ní ṕwɛnti kiloo kwio. A n̄ɔ̀ k̄a gb̄iu, à do k̄a tau, à m̀òè

* **6:11** Dii lia malaika ũn we.

gbéneli gbáu we, ̃ a dīlɛ̀. ²⁰ Lua Malaika òè: Ǹò ñ kàapiɔ se káɛ gbɛɛ beewa, ní do éɛwà. Ǿ a kè màa. ²¹ Ké Dii Malaika lípana pó á kũa z̃̀ ñò ñ kàapiowa, ̃ té b̀ò gbɛpi guu, a kũ ñò ñ kàapiowa, ̃ Dii Malaikapi gusikè. ²² Ké Gedeɔ̃ d̃̀ Dii Malaikaɛ, à mè: A'a Dii Lua, asa ma wesi Dii Malaikaɛ. ²³ Ǿ Dii òè: N n laai kpáɛ! Nsu to vía n kũo. Nỹ̃ gao. ²⁴ Gedeɔ̃ Dii gbagbakii b̀ò we, ̃ à t̀okpàè Dii Aafiakpamade. A ku Ǿfela Abiezɛɛ we e ní a gbão.

Gedeɔ̃ Baali gbagbakii gbooa

²⁵ Zibeezi gwãasina Dii òè: N n mae zuswana pó kà w̃̀ sopla sé, Baali gbagbakii pó n mae ví gboo, ní Asetaati lí pó péɛa a sae z̃̀. ²⁶ Ma Dii n Lua gbagbakii bo a zéwa† s̃̀s̃̀ɛ bee musu. Asetaati lí pó ñ z̃̀ séɛ yàa ũ, ní sa pó w̃̀ a pó káɛu à tékũ oa ñ zupio. ²⁷ Ǿ Gedeɔ̃ a zikenaɔ sè gb̃̃on kwi, a kè lá Dii òɛwa. Ké àɛ víakɛ a de bedɛɔnɛ ní w̃̀ɛɛdeɔ yáí, i we kè fáanɛo, gwãasina ̃ a kè.

²⁸ Ké w̃̀ɛɛdeɔ f̃̀ɛ kɔ̃, aa è wà Baali gbagbakii gb̀ò, wà Asetaati lí pó ze a sae z̃̀, wà sa'ò ñ zuo sa'okii dafu pó wa b̀owa. ²⁹ Ǿ aale k̃̃ lala aa mè: Démɛ kè màai? Ǿ wà mè: Yoasi né Gedeɔ̃ mé kè. ³⁰ Ǿ w̃̀ɛɛdeɔ gɛ ò Yoasiɛ: Bó ñ n néo wà aà de, asa à Baali gbagbakii gb̀òɛ, mé à Asetaati lí pó ze a sae z̃̀. ³¹ Ǿ Yoasi ò gb̃́ pó liaaaziɔnɛ: Amɛ á yási ñ Baalioa? Amɛ á aà b̀oa? Wa gb̃́ pó yásiaànɔ de e gu àò gé d̃̀i. Tó diin aà ũ, aà gí ñ aziao. Aà gbagbakii wa gb̀ò lò? ³² Zibeezi wà t̀okpà Gedeɔ̃ɛ Yelubaali,‡ wà mè: Wà ñ t̀ókɛ ñ Baalio, asa aà gbagbakii ̃ a gb̀ò.

† 6:26 B̃a 20.25 ‡ 6:32 Bee mè tokɛ ñ Baalio.

Gedeɔ seelagbeaa Diiwa

³³ Madiãɔ ní Amaleki buiɔ ní gukpɛdeɔ kɔ́ káaa píi, aa bùa Yuudẽwa, ɔ́ aa bòokpà Yezelɛɛ guzulɛu.

³⁴ Dii Nisina dèdɛ Gedeɔwa, ɔ́ à Abiezɛɛ buiɔ sisi ní kuuo aa mɔ́ teazi. ³⁵ A gbéɔ zì aa Manase buiɔ bùsu kèlɛ, ɔ́ aa ní sisi aa mɔ́ teazi lɔ. ɔ́ à gbéɔ zì Aseɛ buiɔ bùsuu ní Zabulɔni buiɔ bùsuo ní Nefatali buiɔ bùsuo. ɔ́ aa mò nàwà.

³⁶ Gedeɔ ò Luaɛ: Tó nýɔ́ Isailiɔ bɔ́ ma sabai lá n a legbèmɛɛwa síanaɛ, ³⁷ gwa, mále sākā kálɛ pówɛngbèzɛu. Tó fii kpà sākāpiwa ado, mé tɔlɛ gò gii, má dɔ́ sa kè nýɔ́ Isailiɔ bɔ́ ma sabai lá ní òwa. ³⁸ ɔ́ à kè màa. Ké gu dò, ɔ́ à fɛlɛ káaukaau, à sākāpi fè, a í ta pà. ³⁹ ɔ́ Gedeɔ ò Luaɛ: Nsu to n pɔ́ pamazio. Má ye mà yāgbɛama gēn do lɔ. To mà gwa sākāwa gēn do lɔ mà gwa. Ké bee sa, to fii kpà tɔlɛwa ado, sākā i gò gii. ⁴⁰ Gwāasina bee Lua kè màa. Fii kpà tɔlɛwa gupiiu, sākā mé gò gii ado.

7

Gedeɔ ní a gbéɔ ziblea Madiãwa

¹ Gedeɔ ní gbé pò kuaànɔ́ fèlɛ kɔ́kɔ́, aa gè bòokpà Alodi nibɔnai. Madiãɔ bòo ku guzulɛu gugbāntoo oi Mole sísíplɛu. ² Dii ò Gedeɔɛ: Gbé pò lé gennɔ́ kè dasi, má Madiãɔ nané ní ɔ́zi. Tó má nàné ní ɔ́zi, aa íanadāɛ, aai mɛ nízia gbāa mé ní bó. ³ Kpàwake gia, ní oné, gbé pò vía lé aà kū àlɛ lualua, aà ɛa tá.* ɔ́ gbèɔn òaasɔ́ɔ lɛɛ bao ní plaɔ́ (22.000) èa tà, gbèɔn òaasɔ́ɔ lɛɛ kwi (10.000) mé gò. ⁴ ɔ́ Dii ò Gedeɔɛ: E tia aa kè dasi. Gèrɔ́n í kfi, mí ní plɛnɛ we.

* **7:3** Iko 20.8

Gbɛ́ pɔ́ má one aa gennɔɔ mé aa gé, gbɛ́ pɔ́ má one aa gennɔɔɔ sɔ́ aa gɔ́. ⁵ Ké à gèrínɔ́ í kfi, Dii òè: Gbɛ́ pɔ́ ní è aa lé pèlɛ íu lán gbɛ́waa kɛ́aa ní gbɛ́ pɔ́ aa kùlɛ ní kosowa aa idà, aalɛ miɔ́. ⁶ Gbɛ́ pɔ́ idà ní ɔɔ aa lé pèlɛwaa gbɛ́ɔn òaa do ní basɔɔɔe (300). Gbɛ́ kɛ́niɔ́ kùlɛ ní kosowa, aa imi. ⁷ Ǿ Dii ò Gedeɔ́ɔe: Má Madiãɔ na gbɛ́ɔn òaa do ní basɔɔ pɔ́ lé pèlɛ íuɔne ní ɔ́zi sa, mí á bɔ́. Gbɛ́ kɛ́niɔ́ gbae, an baade tá a bɛ. ⁸ Gedeɔ́ɔ gbɛ́ɔn òaa do ní basɔɔpiɔ́ sè, ɔ́ aa gbɛ́ pɔ́ aalɛ táo kùsũaa ní ní kuuɔ́ sɛ́má, ɔ́ à ní gbáe bɛ.

Gedeɔ́ɔ ku sɛ́sɛ́ musu, Madiãɔ bòo ku aà zɛ́lɛ guzulɛu. ⁹ Dii yá'òè gwáasina à mɛ̀: Fɛlɛ gɛ lélemá ní bòou, asa ma ní nánɛ n ɔ́zi. ¹⁰ Tó léléama vía lé n kũɛ, pila ní n zíkɛna Pulao, ¹¹ ní swãɔ́ yá pɔ́ wàlɛ oi. Yápi a n gba sɔ́ ké n lélemá ní bòou. Ǿ à pila ní a zíkɛna Pulao, aa lòlɛ zígɔ́ pɔ́ kú bòo léiɔ́zi. ¹² Madiãɔ ní Amaleki buiɔ́ ní gukpɛdeɔ́ píi kálɛa guzulɛu, aa dasi lán kwaɔ́wa. Wi fɔ́ ní yiongoɔ náoo, aa dasi lán ísialɛ úfáawaɛ.

¹³ Ké Gedeɔ́ɔ kà we, à gbɛ́e lè, à a nana dàu lé siu a gbɛ́deɔ́e à mɛ̀: Nana pɔ́ má ò ma. Má è pɛ́ɛ boolo zɔ́zɔ́na lé gbeembo, ɔ́ à sɛ́ wá bòou à pà zwàakpɛ́wa, ɔ́ kpépi lèlɛ à fuangba. ¹⁴ Ǿ aà gbɛ́dopi òè: Yoasi né Gedeɔ́ɔ, Isaili bui fɛ́nda ní è we, i ke pɔ́pále no. Lua Madiãɔ ní wá bòoo nàè aà ɔ́zi píi. ¹⁵ Ké Gedeɔ́ɔ nanapi yámá ní a bɔ́lɛo, à kùlɛ Diiɛ. Ǿ à èa Isailiɔ́ bòou à mɛ̀: A fɛlɛ! Dii Madiãɔ nàwɛ́ɛ wá ɔ́zi.

¹⁶ A gbɛ́ɔn òaa do ní basɔɔpiɔ́ kpaalɛ gáli aaɔ́, ɔ́ à kuu ní lo giio kpà ní baadewa. Ǿ wà sɛ́teɔ́ sòlɔ́lɔ́ lopio guu. ¹⁷ A òné: Málɛ gé e ní bòo léiɛ. Aɔ́ ma gwa. Lá á e málɛ ke, ío ke màa. ¹⁸ A lia ní bòoi píi.

Tó mapi ní gbé pọ́ kumanɔɔ wa kuupè, ápiɔ sɔ́ í a pọ́ pé, í wiilè à mè: Dii ní Gedeɔɔo pọ́e. ¹⁹ Gedeɔɔo ní gbèɔn basɔɔo pọ́ kuaanɔɔo kà bọ̀o léi wɛɛdo taawa gudɔ́anaɔ kɔ́lɛũkpakɛa gbɛa gɔ́o. Ɔ aa ní kuu pè nípii, aa lo pọ́ aa kũaɔ wĩwi. ²⁰ Ɔ gáli àaɔpiɔ baade a kuu pè, aa ní loɔ wĩwi. Aa sɛtɛɔ kũa ɔzɛɛu, aa kuu pọ́ aale pọ́o kũa ɔplaau. Ɔ aa wiilè aa mè: Dii ní Gedeɔɔo fɛndaɛ. ²¹ Baade zɛa a gbɛu liaa bọ̀oi, ɔ̀ bọ̀odeɔ fɛlɛ lɛkɔ́wa ní wiio, aa tilè. ²² Ké gbèɔn ɔ̀aa do ní basɔɔpiɔ baade ɔ̀tɔ́ a kuuwa màa, Dii tò bọ̀opideɔ kɔ́ dèdɛ kɔ́tɛɛ ní fɛndao. Zígɔ́piɔ bàalè tà Besita ní Zelelao e Abeli Mɛɔla léi Taba oi. ²³ Wà Nɛfatali buiɔ ní Aɛɛ buiɔ sɔ́si ní Manase buiɔ píi, ɔ̀ aa pèlɛ Madiãɔzi. ²⁴ Ɔ Gedeɔɔo gbéɔ zì aa ɛflaiũ buiɔ bɔ̀su sɔ́sɔ́ide kɛɛlɛ aa mè: A pila gé Madiãɔwa ní zìo. A zɛzɔ́nɛ swabɔ́lɛɔu ní aɛ e à gɛ pɛ Bɛbala ní Yuudɛɔwa. Ɔ wà ɛflaiũ buiɔ sɔ́si píi, aa gè zɛzɔ́nɛ ní aɛ swabɔ́lɛɔu e à gè pè Bɛbala ní Yuudɛɔwa. ²⁵ Ɔ ɛflaiũ buiɔ Madiã kíaɔ kùkù gbèɔn pla, Ɔlɛbu ní Zeebuo. Aa Ɔlɛbu dè gbɛ saɛ, ɔ̀ wĩ mè tia Ɔlɛbu gbɛ. Aa Zeebu dè lɔ, gupi wĩ mè tia Zeebu vɛɛfɛkɔ́i. Ɔ aa ɛa pè Madiãɔwa. Ɔ wà kíapiɔ mi zɔ́zɔ́ wà gèdò Gedeɔɔɛ Yuudɛ baale.

8

¹ ɛflaiũ buiɔ Gedeɔɔo là aa mè: Bóyái ní kèwɛɛ màai? Ké nílɛ gé zíkai ní Madiãɔ, mé ni wá sɔ́si sɔ́o bɛ? Màa aa zɔadɔ̀wà pásipási, ² ɔ̀ a ònɛ: Bó má kè à kà á pọ́wai? A ɛflaiũ buiɔ vɛɛ kɔ́nwea zɔ́o dè wá Abiezɛɛ buiɔ vɛɛkɔ́zɔ́sɔ́ala. ³ Lua Madiã kíaɔ Ɔlɛbu ní Zeebuo nàɛ á ɔ́zìɛ. Bó má kè à kà á pọ́wai? Ké a ònɛ màa, ɔ̀ an pɔ́ gbàsa wèè sa.

Gedeɔɔo Zɛba ní Zalemunaɔ dɛdɛa

⁴ Gedeɔo ní a gbé gběon òaa do ní basoo lé péle Madiãzi. Ké aa kà Yuudēi, ɔ aa bùa, nɔana lé ní de. ⁵ ɔ a ò Sukodeon: A ma gbé gba pɛe. Nɔana lé ní de, mé mále péle Madiã kíaa Zeba ní Zalemunaozie. * ⁶ ɔ Suko gbězɔo m̀e: Zeba ní Zalemunao ku n ɔzi k̀e, ɔ wà gbaso wà n zígɔo gba pɛea? ⁷ Gedeɔo wemá à m̀e: Lá á ò màa, tó Dii Zeba ní Zalemunao nàmee ma ɔzi, má á taitai ní gbáa leo. ⁸ Bɔa we à gè Penueli, ɔ à wabikemá màa lɔ. Penuelide ɔ ò lá Sukode ɔ ò wae lɔ, ⁹ ɔ a òné s̀e à m̀e: Tó ma su aafia, má kalangae bee kwee.

¹⁰ Zeba ní Zalemunao ku Kaakoo ní ní zígɔo gběon òaasooo lee g̃eo (15.000). Gukpe oi zígɔo p̀o g̃oon we, an f̃endade ɔ g̃aga gběon òaasooo lee basoolo (120.000). ¹¹ Gedeɔo dá dá k̃ena ɔ zé s̀e Nɔba ní Yɔgbɔao gukpe oi, ɔ à l̃ele zígɔopiwa g̃oo p̀o an gb̃ee kú ní ỹae làasoo. ¹² Madiã kíapi ɔ Zeba ní Zalemunao tilè, ɔ à p̃el̃ñzi, à ní k̃uk̃ũ, ɔ à ní zígɔo f̀u p̃ii.

¹³ Ké Yoasi né Gedeɔo lé su ní z̃ilao, à b̀le ní Elesi gb̃e b̀leo, ¹⁴ ɔ à Suko èwaasoe k̃ũ à ỹal̃lawà, ɔ èwaasopi Suko gbězɔo tó k̀èè láu gběon bàa k̃wi ní soplao. ¹⁵ Gedeɔo gè Sukode ɔ lè à m̀e: Zeba ní Zalemunaoon ke. A ma l̃aanikè ỹaa a m̀e, Zeba ní Zalemunao ku ma ɔzi k̀e, à gbaso ma gbé p̀o nɔana lé ní de ɔ gba pɛea? ¹⁶ ɔ à w̃élepi gbězɔopi k̃uk̃ũ, à ní taitai ní gbáa leo, aa d̃.

¹⁷ ɔ à gè Penueli kalanga kwè à w̃élepi g̃e ɔ d̃ede. ¹⁸ ɔ à Zeba ní Zalemunao là à m̀e: Gb̃é p̀o a ní d̃ede Taboo de kpelewa ni? Aa w̃ewà aa m̀e: Aa de lanwae, an k̃akaa de l̃án k̃ianɔwa. ¹⁹ ɔ Gedeɔo òné: Ma ṽii dadoudeon we. Tó a ní tó ỹaa, ní Diio má á

* 8:5 Sou 83.11

dɛdɛo. ²⁰ Ɔ a ò a nɛgɔ̃ɛ sɛ́ia Yɛtɛɛɛ à mɛ̀: Fɛlɛ n̄ n̄ dɛdɛ. Nɛ̀pi i a fɛnda woo, asa èwaasonaɛ, mé v̄ia lé aà kú. ²¹ Ɔ Zɛba n̄ Zalemunao mɛ̀: Fɛlɛ n̄ wá dɛdɛ nzia. Baade n̄ a gbãaoɛ. Ɔ Gedeɔ̃ fɛ̀lɛ n̄ dɛdɛ, à m̄kampɛɛ p̄ó kú n̄ yiongoɔ waawaɔ b̀lɛ.

Gedeɔ̃ dilɛa gbɛ̃z̄ɔ̃ ũ

²² Isailio ò Gedeɔ̃ɛ: Ḡɔ wá kía ũ n̄ n buio. Mmɛ n wá b́ Madiãɔ ɔzi. ²³ Ɔ Gedeɔ̃ ònɛ̀: Má ḡɔ á kía ũo, baa ma buio. Dii mé aɔ dɛ á kía ũ. ²⁴ Ɔ à èa ònɛ̀: Málɛ wabikɛwá. A baade a swáli p̄ó á simá kpaa m̀ndodo. Madiãɔ ìɔ swáli p̄ó wa p̄i n̄ vuao daaɛ, asa Isimaɛlaɔnɛ. ²⁵ Aa òè: Wá kpama. Aa zwãa kpàlɛ, ɔ baade swáli p̄ó á simáɔ zùzu a guu m̀ndodo. ²⁶ Swáli p̄ó à a wabikɛmápio vua gbia kà kiloo bao, m̄kampɛɛɔ n̄ swáli n̄ gomusu t̄ɛa p̄ó Madiã kíaɔ daaɔ n̄ m̀yabaa p̄ó kú n̄ yiongoɔ waawaɔ bàasi. ²⁷ Ɔ a p̄i dii ũ, a p̀lɛ a bɛ w̄lɛu Ɔfɛla. Ɔ Isailio gbãsikèò n̄pii, ɔ à ḡɔ̃ bai ũ Gedeɔ̃ɛ n̄ aà bɛdɛɔ.

²⁸ Maa Isailio Madiãɔ bùsa. Madiãɔ i e mifur̄la lo. Ɔ Isailio bùsu ḡɔ̃ dɔdɔa Gedeɔ̃ ḡɔ̃ e w̄lɛ bla.

Gedeɔ̃ gaa

²⁹ Yoasi né Gedeɔ̃ gè z̀lɛ a bɛ. ³⁰ Aà nɛgɔ̃ɛ p̄ó à n̄ ìɔ bàãkwie, asa aà n̄ɔɔ dasiɛ. ³¹ A n̄ɔ p̄ɔsɛ v̄i lo Sikɛũ, à nɛgɔ̃ɛ ìaànɔ, ɔ wà t̄ɔkpàè Abimɛlɛki. ³² Yoasi né Gedeɔ̃ gà a zikũ guuɛ, ɔ wà aà mia kpàk̄ɔi n̄ a mae Yoasio Ɔfɛla Abiɛzɛɛ.

³³ Ké Gedeɔ̃ gà, ɔ Isailio èa gbãsikè n̄ Baalio. Ɔ aa t̄aa p̄ó w̄i mɛ Baalibaakuwanɔ p̀lɛ n̄ dii ũ, ³⁴ ɔ Dii n̄ Lua p̄ó n̄ b́ n̄ ibɛɛ p̄ó liaańziɔ ɔzi yá s̄ãngu. ³⁵ Aai

gbẽkẽkẽ Yelubaali Gedeɔ bẽdeɔne yãmaa pɔ a kènẽ musuo.

9

Abimelɛki

¹ Gedeɔ né Abimelɛki gè a desẽo kíi Sikẽũ, ẽ a ònẽ ní a dezi bẽdeɔ píi à mè: ² A ge Sikẽũdeɔ lala píi, Gedeɔ negõe gbẽɔn bàaɔkwio kpalablea ní gbẽ m̀endo kpalableao, a kpele mé maanẽi? Aaɔ dõ ké an aun ma ũ. ³ Ké aà desẽo yápi kà Sikẽũdeɔne ní swáwa, ẽ aa zè ní Abimelɛkio aa mè, ní gbén aà ũ. ⁴ Aa ánuɔu ɔwatẽ bàaɔkwí sè Baalibaakuwanɔ kpéu, aa aà gbà, ẽ à fiabòò gbẽpã faasaɔne, aa gõ aà iwao ũ. ⁵ A gèrɔnɔ a de be ɔfela, ẽ a a v̄io ní a dāunaɔ, Gedeɔ negõe gbẽɔn bàaɔkwipio dède gbè douwa. Gedeɔ negõe gbẽzāna Yotaũ mé b̀ò ado, asa à ùlèè. ⁶ ɔ Sikẽũdeɔ ní Bemilodeɔ píi aa gè Abimelɛki d̄ile kía ũ gbéneli pɔ kú Sikẽũ sae.

⁷ Ké Yotaũ yápi mà, à gè zè Galiziũ gbèsisĩ musu. ɔ a ònẽ gbáugbāu à mè: A ma yāma Sikẽũdeɔ, Lua i á yāma s̄o. ⁸ Líɔ ku yāa, aa gè k̄o dilei kía ũ, ẽ aa ò kue aà kpalable. ⁹ ɔ ku mè: Mà a né pɔ wĩ táaɔ ní gbènazinaɔ kpela ní a n̄isio ia tó, mí gé màɔ deede l̄o musua? ¹⁰ ɔ líɔ ò kaadɔenaɛ aà m̄o kpalable. ¹¹ ɔ kaadɔena ònẽ: Mà a ne pɔ ìb̄o maa mé a blea ìb̄o na ia tó, mí gé màɔ deede l̄o musua? ¹² ɔ líɔ ò v̄èè aà m̄o kpalable. ¹³ ɔ v̄èè ònẽ: Mà a v̄èè pɔ ì táaɔ ní gbènazinaɔ pɔ ke na ne'ia tó, mí gé màɔ deede l̄o musua? ¹⁴ ɔ líɔ ò læaaɛ aà m̄o kpalable. ¹⁵ ɔ læaa ònẽ: Tó ále ma kpa kpalau síanaɛ, à m̄o mikpa ma uenai. Tó màan s̄o, té a b̄o ma láu à kũ Libā b̄usu s̄ede líɔwaɛ.

16 A Sikeũdeɔ, ké a Abimeleki kpà kpalau, a yā̀kè a zéwa ní ǹ̀semendoon wea? A yā̀maakè Gedeɔɔe ní a bedeɔa? A kèè aà yā̀kɛawaa? 17 Ma mae zikàé à gĩ a wēnii, à á b́ Madiãɔ ɔzi, 18 ɔ a fele ní aà bedeɔ gbā sa. A aà negɔe gbēɔn b̀̀aaɔkwio d̀̀ede gbè douwa, ɔ a aà ɔɔ né Abimeleki kpà Sikeũ kía ũ, ké a de á gbé ũ yáí. 19 Tó a yā̀kè a zéwa ní ǹ̀semendoo Gedeɔɔ ní a bedeɔneɛ gbā, à tó á pɔ ke Abimelekiwa na, aàpi sɔ aà pɔ i kewá na. 20 Tó m̀̀aan sɔo, té a bɔ Abimeleki k̄í à kú á Sikeũdeɔ ní á Bemilodeɔwae, té i bɔ á k̄í sɔ, i kũ Abimelekiwa. 21 ɔ Yotaũ b̀̀aalè à a taa kè, à gè z̀̀le wéle pɔ wĩ me L̀̀ɔu, ké àle viake a v̄i Abimelekie yáí.

22 Abimeleki kè Isailio kía ũ wè àaɔe, 23 ɔ Lua tò Abimeleki ní Sikeũdeɔ íisè ní k̄ɔo, ɔ aa b̀̀ò aà kpe. 24 Lua kè màa ké Gedeɔɔ negɔe gbēɔn b̀̀aaɔkwio d̀̀edeɔa yá e wi Abimeleki musu ní aà gbé Sikeũde pɔ an ɔ ku a guuɔ yáíe. 25 Sikeũdeɔ íbelesèaànɔ. An gbēɔ ̀̀le s̄is̄ɔ musu, ké aa gbé pɔ aale d̀̀n̄zi zéuɔ dáda, aai ní p̀̀ɔ s̄ímá, ɔ wà gè wa ò Abimelekie.

26 Ebede né Gaala ní a gbéɔ̀̀ mò z̀̀le Sikeũ, ɔ Sikeũdeɔ aà náaikè. 27 Aa gè v̄e z̀̀z̄ɔ bua aa ɔz̀̀wà, ɔ aa dikpekè. Aa gè ní táakpeu, aa p̀̀blè aa im̄i, ɔ aa Abimeleki kà. 28 Ebede né Gaala m̀̀: Dén Abimeleki ũi? Dén wá Sikeũdeɔ ũ wà z̀̀blei? Gedeɔɔ néo lò? Zebulu mé aà kwàasi ũo lò? A z̀̀ble Sikeũ mae Amɔɔ buiɔne. B́yáí wà z̀̀ble Abimelekiei? 29 Tó wà gbéé beeɔ ǹ̀ameɛ ma ɔzi yā̀a lé, má aà yae. Má oè aà a z̄iḡɔ k̄aa, aà b̀̀leínɔ.

30 Ké wéle kía Zebulu Ebede né Gaala yápi mà, aà za fè. 31 ɔ à gbéɔ̀̀ z̄i Abimelekiwa asii guu à

mè: Ebede né Gaala ní a gbéɔ̀ m̀ Sikeũ la, ɔ̃ aale wéledeɔ swáfɛne. ³² Fɛle gwáasínaa g̀ɔ̀, mpi ní gbé́ p̀ kunnɔ̀, ní m̀ ule s̃eu. ³³ Tó gu lé d̀, í fɛle m̀ léle wélewa. Tó àpi ní aà gbéɔ̀ b̀ zíkaiánɔ̀, í kèè lá ní yeiwa.

³⁴ Ǿ Abimeleki ní gbé́ p̀ kuaànɔ̀ dàzeu, aa ùle'ule Sikeũ bíi kpe gáli síiɔ̃. ³⁵ Ebede né Gaala b̀ zè wéle bíiboleu, ɔ̃ Abimeleki ní a gbéɔ̀ fɛle ní ulekíi. ³⁶ Ké Gaala gbépio è, a ò Zebuluɛ: Gbéɔ̀ gwa za sìsio musu, aale pila. Zebulu wèwà à mè: Sìsì nisinaɔ̃ ɔ̃ níle e lán gbènazinaɔ̃wa we. ³⁷ Ǿ Gaala èa ò lo: Gwa, wàle pila sìsiwa we, mé gáli do lé m̀ za m̀sokenaɔ̀ gbéneli kíi. ³⁸ Ǿ Zebulu òè: N ò kpelewa yāaa? Ké ní mè déme Abimeleki ũ wà zòblei? Gbé́ p̀ n sakànguon weo lé? Ge n̄ zíkàaànɔ̀ sa. ³⁹ Ǿ Gaala d̀aa Sikeũdeɔne, aa b̀ wà zíkà ní Abimelekio. ⁴⁰ Abimeleki ní yá, ɔ̃ aa baalèè. Gbé́ p̀ kè'ia aa lèleɔ̃ dasi maamaae e wéle bíiboleu. ⁴¹ Abimeleki g̀ Aluma, ɔ̃ Zebulu Gaala ní a gbéɔ̀ yà ní bóle Sikeũ.

⁴² Ké gu d̀, Sikeũdeɔ̀ gè bua, ɔ̃ wà gè wa ò Abimelekiɛ. ⁴³ Ǿ à a gbéɔ̀ kpaalè gáli àaɔ̃, aa gè ní dádái s̃eu. Ké à ní é, aale bóle wéleu, ɔ̃ à fɛle gè léleimá. ⁴⁴ Abimeleki ní zīgɔ̃ gáli p̀ kuanɔ̀ kè kpakpa, aa b̀le gè sì wéle bóleu, ɔ̃ gáli leɛ plaɔ̀ gè lèle gbé́ p̀ kú buaɔ̃wa, aa ní dede píi. ⁴⁵ M̀aa à zíkà ní wélepideɔ̀ za k̀ e oosi, ɔ̃ a sì à gbé́ p̀ kú a guuɔ̀ dède. A wélepi kè kélekele, ɔ̃ à wisi fàwà.

⁴⁶ Ké gbé́ p̀ kú Midala Sikeũɔ̀ mà, aa gè ùle Baal-ibaakuwanɔ̀ kpéu. ⁴⁷ Ké wa ò Abimelekiɛ Midala Sikeũdeɔ̀ k̀aa we, ⁴⁸ àpi ní a gbéɔ̀ aa dède Zalamɔ̀

gbewa. ɔ à moo sè à ligɔna zò a dà a gàu, ɔ a ò a gbéɔne: Lá á è má kè, à ke màa kpakpa. ⁴⁹ ɔ aa ligɔna zòzò mípii, aa teoaàzi. Aa ge kàaa kpépiwa, aa tesòwà, ɔ Midala Sikeũde pò kú a guuo kpàsa. Gbé pò gàgao, gɔeo ní noeo píi kà gbéon òaa soo.

⁵⁰ Abimeleki gè koezò Tebezizi, ɔ a sí. ⁵¹ Kalanga gbàa ku wélepi guo, ɔ wéledeo gɔeo ní noeo bàalè tau píi. Aa zetànle giúgiú, ɔ aa dède e kalangapi musu. ⁵² Abimeleki gè kalangapi kíi, àle zikarino. Ké à sò kalangapi bolei, àle mó tesòiwà, ⁵³ ɔ noeo ɔzò wísilɔgbèi, à síwà* à aà mi pàa. ⁵⁴ ɔ à lezù a zikabokúnazi kpakpa à mè: N n fènda wo nì ma deò, ké wasu me noe mé ma deo yáí. ɔ aà iwapi aà zòò, à gà. ⁵⁵ Ké Isailio è Abimeleki gà, ɔ an baade tà a be.

⁵⁶ Beewa Lua vâi pò Abimeleki kè a mae yá wí aà musu, ké à a vîio ní a dãuna gbéon bàakwio dède yáí. ⁵⁷ Lua vâi pò Sikeũdeo kè wíne ní musu sò. Láaipò Gedeo né Yotaũ kè má mé ní lé we.

10

Tola ní Yaiio

¹ Abimeleki gaa gbèa Pua né Tola, Isakaa bui Dodo tɔuna fèle Isailio suabà. A ku Samii, Eflaiũ buio bùsu sísideue. ² A òaa Isailione wè bao ní àaɔoe, ɔ à gbàsa gà, ɔ wà aà vî Samii.

³ Aà gaa gbèa Galada bùsu gbé Yaii òaa Isailione wè bao ní plao. ⁴ A negɔe ví baakwi, an baade ní a zàa'inao ní a wéleo Galada bùsuu, ɔ wí me wélepione Yaii zɔewiao e ní a gbão. ⁵ Ké Yaii gà, ɔ wà aà vî Kamɔ.

* **9:53** 2Sam 11.21

Amɔniɔ fɛlɛa n Isailiɔ

⁶ Isailiɔ ɛa yá pɔ Dii yeio kɛ lɔ, aalɛ zɔblɛ Baaliɛ n Asetaatio n Siliɔ diiɔ n Sidɔdeɔ diiɔ n Mɔabuɔ diiɔ n Amɔniɔ diiɔ n Filitɛɔ diiɔ. Aa pãkpã Diizi, aalɛ zɔblɛ lɔ, ⁷ ɔ Dii pɔ pãnzɪ à n nà Filitɛɔ n Amɔniɔnɛ n ɔzi. ⁸ ɔ Amɔniɔ ïadà Isaili pɔ aa ku Yuudɛ baale, Amɔlɔ bɔsu pɔ wɪ mɛ Galada guuɔwa. Aa wɛtɛamɔnɛ e wɛ bao plasai. ⁹ Amɔniɔ bùa Yuudɛwa aa gɛ zɪkai n Yuda buiɔ n Bɛyãmɛɛ buiɔ n ɛflaiũ buiɔ, ɔ Isailipiɔ gɔ yooyea. ¹⁰ ɔ aa wiilɛ Diiwa aa mɛ: Wa duunakɛnɛ, wa pãkpãnzɪ wá Lua, wa zɔblɛ Baaliɛ. ¹¹ ɔ Dii ònɛ: Kɛ Egipiɔ n Amɔlɔ n Amɔniɔ n Filitɛɔ ¹² n Sidɔdeɔ n Amalɛki buiɔ n Madiãɔ gbãamɔɛ, a wiilɛa, ɔ ma á bɔ n ɔzi. ¹³ ɔ a pãkpãmazi, a zɔblɛ táaɔnɛ. A yáí tò má ɛa mà á suaba lɔ. ¹⁴ A gɛ wiilɛ táa pɔ a zɛnɔɔwa aa á suaba n á taasio mɛ! ¹⁵ ɔ aa ò Diiɛ: Wa duunakɛ. Kɛwɛ lá à kɛnɛ maawa, ãma wá lɔ gbã. Wálɛ wabikɛmaɛ. ¹⁶ ɔ aa dii zɪlɔɔ bɔ n guu aa zɔblɛ Diiɛ, ɔ an taasipi tò Dii i fɔ wɛvɪnla lɔ. ¹⁷ Amɔni zɪgɔɔ kɔ kãaa aa bɔokpã Galada, ɔ Isailiɔ kãaa aa bɔokpã Mizipa. ¹⁸ ɔ Isaili pɔ kú Galadaɔ dɔaanaɔ òkɔɛ aa mɛ: Gbɛ pɔ dɔaa gɛ zɪkai n Amɔniɔ ɔmɛ a gɔ wá Isaili pɔ kú Galadaɔ pii swana ũ.

11

Zɛfɛte

¹ Galada bɔsu gbɛ Zɛfɛteá nɛgɔnaɛ. Aà da'iaá káaluɛ, aà mae tɔn Galada. ² Galadapi na nɛgɔɔɔ i lɔ. Kɛ aa zɔɔkũ, aa Zɛfɛte yà aa mɛ: Nyɔ e wá mae túbibleo, asa n da adoɛ. ³ ɔ Zɛfɛte bàalɛ a gbɛpiɔnɛ, à gɛ zɪlɛ Tobu bɔsuu. Gbɛpã kãaaaazi, ɔ aa nàwà.

4 Bee gbɛa Amɔniɔ fɛlɛ Isailiɔwa n̄ zio. 5 Ké Amɔniɔ fɛlemá n̄ zio màa, Galada bùsu gbɛzɔɔ gè Tobu bùsuu Zɛfete gbɛsii. 6 Aa òè: Mɔ ke wá dɔaana ũ, ké wà e zika n̄ Amɔniɔ. 7 Ǿ a wemá à mè: A zamagu, a ma ya ma mae bɛ. Ké a wétɛa è sa, bóyáí a mɔi ma kíii? 8 Aa òè: N beeo lé, mme n̄yɔ wá gwa sa. Mɔ zikawɛɛ n̄ Amɔniɔ, ní gɔ wá Isaili pɔ wá kú Galada bùsuuɔ píi swana ũ. 9 A ònɛ: Tó a ma gbɛsi a tamanɔ zikai n̄ Amɔniɔ, mé Dii n̄ námɛɛ ma ɔzì, máme máo de á swana ũa? 10 Aa òè: Dii mé wá seelade ũ. Lá n̄ òwa, màa wá kenɛ. 11 Ǿ Zɛfete gèr̄nɔ. Gbɛ́ɔ aà díle n̄ swana ũ, n̄ dɔaana ũ, ɔ à èa yápi ò Dii aɛ Mizipa lɔ.

12 Zɛfete gbɛ́ɔ zì Amɔniɔ kíawa à mè: Bóme wá daaa, ɔ n mɔ zikai wá bùsuui? 13 Ǿ Amɔniɔ kía wèwà à mè: Ké Isailiɔ b̀lɛ Egipi, aa ma bùsu sia sea za Aano d̀ɔi e Yaboko d̀ɔi n̄ Yuudɛo. A bùsupi sɔaamɛɛ yákelesai sa.

14 Ǿ Zɛfete èa gbɛ́ɔ zì Amɔniɔ kíawa, 15 a òè: Zɛfete mè Isailiɔ i Mɔabuɔ ge Amɔniɔ bùsu símáo. 16 Ké aa b̀ Egipi, aa bɛ guwaiwaiue e Isia Tɛai, ɔ aa gè Kadɛsi. 17 Ǿ aa lékpásákè Edoũɔ kíaɛ aa mè: Wá gba zé wà gɛ n̄ n bùsuo, ɔ i swáse n̄ yáio.* Aa lékpásákè Mɔabuɔ kíaɛ, ɔ i weinéo, ɔ aa g̀ Kadɛsi. 18 Aa bɛ guwaiwaiu, aa d̀ Edoũɔ bùsu n̄ Mɔabuɔ bùsuozì, ɔ aa g̀ Mɔabuɔ bùsu gukpe oi, aa b̀okpà Aano baale. Aai g̀ Mɔabuɔ bùsu guuo, asa Aano mé Mɔabu bùsu z̀lɛ ũ. 19 Ǿ aa lékpásákè Amoleɔ kí Siɔ pɔ z̀lɛa Eseb̀ɛ aa mè: Wá gba zé wà gɛ n̄ n bùsuo e wá bùsuu. 20 Ǿ Siɔ i n̄ náaike aa g̀ n̄ a

* 11:17 Nao 20.14-21

a dè: Baa, tó n lekè Diiwae, lá a tò n tɔsì ní ibeε Amɔniɔwa, kɛmanɔ lá ní dèwa. ³⁷ Ɔ à èa ò a maeε: Ma gba zé mɔ pla gia mà ge bebe gusisideu, mí ɔlɔ ní ma gbēnaɔ ma lésokε yá musu. ³⁸ A m̀è: Gé! Ɔ à aà gbàε mɔ pla. A gè ní a gbēnaɔ gusisideu, à ɔlɔ a lésokε yá musu. ³⁹ Ké mɔ plapi pà, ɔ à èa sù a maewa, ɔ aà mae yá pɔ à a lekè Diiwapi k̀eaànɔ. Nɔepi gɔε dɔo, ɔ yápi gɔ̀ felekaa ũ Isailiɔ guu. ⁴⁰ Wē ní wēo Isaili nɛnɔenaɔ ì ge Galada bùsu gbé Zefete nɛnɔε gaa yá bɔɔlekɛkɔε e gɔɔ síiɔε.

12

Zefete ní Eflaiũ buiɔ

¹ Eflaiũ buiɔ kɔ̀ kàaa, aa bùa swawa aa gè Zafɔ, ɔ aa ò Zefeteε: Bóyāi n ge n zíkà ní Amɔniɔ, mé ni wá sísi wà gennɔ ni? Wá tesɔma ní n kpéo sãnuε.

² Zefete wemá à m̀è: Mapi ní ma gbéɔ wá sòle ví ní Amɔniɔ maamaaε. Ma lezùázi, i ma bɔ ní ɔzi. ³ Ké má è i ma suabao, ɔ ma gi ma wēnii, ma bua swawa ma zíkà ní Amɔniɔ, ɔ Dii ní námεε ma ɔzi. Bóyāi a mɔ zikaimanɔ gbāi?

⁴ Zefete Galada bùsudeɔ kàaa nípii, ɔ aa zíkà ní Eflaiũ buiɔ aa ní dedε, asa Eflaiũ buipiɔ ònέ: A Galada bùsudeɔ, Eflaiũ bui pɔ̀ bàalè gè Manase buiɔ bùsuuɔn á ũ. ⁵ Galada bùsudepiɔ Yuudē buakii sɔ̀ ké Eflaiũ buiɔ su bua wà tá ní bùsuuo yáí. Tó Eflaiũ bui b̀ò m̀ò à m̀è á ye bua, Galada bùsudepiɔ ì aà la: Eflaiũ buin n ũa? Tó à m̀è, aawo, ⁶ aai oè: Tò, o shibole! Tó i fɔ̀ ò màao, mé à m̀è sibole, ɔ aai aà kũ aa de Yuudē buakii we. Zibeezi ɔ̀ Eflaiũ buiɔ gàga gbēɔn òaasɔsɔo lεε bla ní plao (42.000).

⁷ Galada b̀usu gb́é Zefete d̀aa Isailiɔne ẁe sooloe. Ké à gà, ɔ wà aà v̀ Galada b̀usu ẁéleu.

Ibezā n̄ Elonio n̄ Abedō

⁸ Bee gb̄ea Betelēũ gb́é Ibezā d̀aa Isailiɔne. ⁹ A neḡɔe v̀ gb̄eɔn baakwi n̄ nenɔe baakwi. A a nenɔe kp̄asā Isaili buieɔwa, ɔ à nɔsèse we a neḡɔepiɔne. A d̀aa Isailiɔne ẁe soplae. ¹⁰ Ké à gà, ɔ wà aà v̀ Betelēũ.

¹¹ Bee gb̄ea Zabulɔni bui Eloni d̀aa Isailiɔne ẁe kwie. ¹² Ké à gà, ɔ wà aà v̀ Ayaloni, Zabulɔni bui b̀usu.

¹³ Bee gb̄ea Ileli né Abedō, Pilatō gb́é d̀aa Isailiɔne. ¹⁴ A neḡɔe v̀ gb̄eɔn bla n̄ t̄ũnaɔ baakwi, an baade n̄ a zàa'inaɔ. A d̀aa Isailiɔne ẁe swaaɔe. ¹⁵ Ké à gà, ɔ wà aà v̀ Pilatō, Eflaiũ bui b̀usu pó kú Amaleki bui b̀usu s̄is̄ide guu.

13

S̄aus̄ɔ ia

¹ Isailiɔ èa yá pó Dii yeio kè lɔ, ɔ Dii n̄ ná Filit̄eɔne n̄ ɔzi e ẁe bla. ² Ḡɔe ku Zola, Dā buie, aà tón Manɔa. Aà naá f̄ie, a né v̄lo. ³ Dii Malaika b̀ò mò nɔepiwa à mè: Ma! Fiin n̄ ũ, n̄ né v̄lo, kási n̄yɔ nɔsi, ní ne'i ḡɔe ũ. ⁴ Laaika! Nsu v̄e ge í gb̄aae mio. Nsu t̄e pó Lua d̄ilae bleo. ⁵ Nyɔ nɔsi, ní ne'i ḡɔe ũ. Ḡe suli t̄aa'o népi miwao, asa aɔ de Lua gb́é ũ za a iḡɔe.* ɔme a na Isailiɔ b̄oa Filit̄eɔ ɔziwa.

⁶ ɔ nɔepi ge ò a z̄áe à mè: Lua gb̄ee mò ma k̄ii. Aà oa de lán Lua Malaika oawa, a tò ma me séenatà. Mi aà la gu pó à b̀uo, mé i a tó om̄e s̄o. ⁷ A òm̄e

* 13:5 Nao 6.1-5

má nɔsi, mí nɛ'i gɔ̃e ũ. A òmɛɛ másu ṽɛɛ ge í gbãae mio, mé másu t̃ɛɛ bleo, asa népi aɔ de Lua gb̃é ũ za a igɔ̃ɔe e aà w̃ɛni léu. ⁸ Ǿ Manɔa wabikè Diiwa à mè: N yá na Dii! To gb̃é pɔ́ n̄ z̄í ɛa mɔ̃ lɔ̃, i yá pɔ́ wá ke n̄ népio aà ia gb̃ɛa daw̃ɛɛ. ⁹ Lua Manɔa yãmà, ɔ̃ malaikapi ɛa b̀ò m̀ò nɔ̃ɛpiwa gɔ̃ɔ pɔ́ a ku bua. Aà z̄á Manɔa kuaànɔ̃ɔ, ¹⁰ ɔ̃ à k̃ɛ kpakpa, à bàalè ge òè à mè: G̃ɔ̃e pɔ́ m̀ò ma kíi z̄íá ɛa m̀òa gb̃á lɔ̃ laɔ! ¹¹ Manɔa f̃ɛɛlè t̃ɛ a nazi. Ké à kà g̃ɔ̃ɛpi kíi, à aà là à mè: Mmɛ n yá'ò ma naɛa? A w̃èwà à mè: Mámɛ! ¹² Ǿ Manɔa aà là à mè: Tó n yápi gb̃ɛsù, népi aɔ de kpelewa ni? Bó z̄í a kei? ¹³ Dii Malaikapi w̃èwà à mè: Yá pɔ́ má ò n naɛ, aà ke píi. ¹⁴ Asu ṽɛɛbɛ bleo. Asu ṽɛɛ ge í gbãae mio. Asu t̃ɛɛ bleo. Yá pɔ́ má díɛɛ, aà ke píi. ¹⁵ Ǿ Manɔa òè: G̃ɔ̃wanɔ̃ la wà blenɛbɔ̃l̃ kekɛnɛ. ¹⁶ Dii Malaika w̃èwà à mè: Baa tó ma g̃ɔ̃ la, má n blɛ bleo. Tó n sa pɔ́ w̄i a pɔ́ káteu à t̃ékū sɔ̃ukè, o Diiwa. Manɔa i d̃ɔ̃ ké Dii Malaikaɛɔ, ¹⁷ ɔ̃ à aà là à mè: N t̃ón kpelewai? Tó yá pɔ́ n̄ òpi k̃ɛ, wá n kpela. ¹⁸ Dii Malaika w̃èwà à mè: Bóyái n̄lɛ ma tó gb̃ɛai?† Tó b̃ɔ̃nsaɛɛ. ¹⁹ Ǿ Manɔa blenɛbɔ̃l̃ s̃è n̄ p̃ówɛntio, à Dii gbàgbaò gb̃ɛwa. Ké Manɔa n̄ a nao lé gwa màa, ɔ̃ Dii yãb̃ɔ̃nsaɛk̃ɛɛ. ²⁰ A tò té b̀ò sa'ok̄ípiu à f̃ɛɛ musu, ɔ̃ Dii Malaika f̃ɛɛlè tà t̃évuapi guu, gɔ̃ɔ pɔ́ Manɔa n̄ a nao lé gwa. Ǿ aa w̃ùlɛ n̄ gb̃ɛɛu.

²¹ Dii Malaika i ɛa m̀ò Manɔa n̄ a naowa lɔ̃, ɔ̃ Manɔa d̃ɔ̃ sa ké Dii Malaikaɛ. ²² Manɔa ò a naɛ: Wá gaɛ, asa wa w̃ɛs̄í Lualɛɛ. ²³ Ǿ aà na òè: Tó Dii ye wá de yãaɛ, a sa pɔ́ wá òwa n̄ p̃ówɛntio sio, mé a yápi ow̃ɛɛo, a to wà yápi e màao.

† 13:18 Daa 32.30

24 Nɔ̃epi ne'ĩ gɔ̃e ũ, ɔ̃ à tokpàè Sãusɔ̃. Nɛpi zɔ̃okù mé Dii báaadàaagu. 25 Dii Nisína nà tékpaaaguwa gɔ̃ɔ̃ pɔ̃ a ku Dábuiɔ̃boou, Zɔ̃la ní Esetaoo zãngu.

14

Sãusɔ̃ yea Filitɛ nɔ̃ezi

1 Sãusɔ̃ gɛ̀ Timena, ɔ̃ à Filitɛ nɔ̃e è we. 2 Ké à sù, a ò a mae ní a dao à mè: Ma Filitɛ nɔ̃e è Timena. A wɛɛɛmɛɛ mà sé. 3 ɔ̃ aà mae ní aà dao òè: Nɔ̃ ku n daeɔ̃ ge n buiɔ̃ guu noa, ɔ̃ nýɔ̃ gé nɔ̃sei Filitɛ gyafɔ̃deɔ̃ guua? ɔ̃ Sãusɔ̃ ò a mae: N aà wɛɛɛmɛɛ, asa nɔ̃epi kãmague. 4 Aà mae ní aà dao i dɔ̃ ké yápi bɔ̃ Dii kíieo, asa àɛ Filitɛ lɛwɛɛ. Gɔ̃ bee Filitɛ lé kible Isailiɔ̃wae.

5 ɔ̃ Sãusɔ̃ lé gé Timena ní a mae ní a dao. Ké aa kà Timena vɛɛbua, nɔ̃omusu né bɔ̃ɔ̃ guzɔ̃ Sãusɔ̃e, àɛ pũna. 6 Dii Nisína dèdewà, ɔ̃ à nɔ̃omusupi gyawí, lá wí blenɛbɔ̃ɔ̃ goaawa. Kási a pɔ̃e kũa sɔ̃o. I yá pɔ̃ á kèpi o a mae ge a daeɔ̃. 7 ɔ̃ à gɛ̀ faaibò ní nɔ̃epio, nɔ̃pi kãaagu.

8 Ké à gɔ̃oplakè, à fɛ̀ɛ lé gé nɔ̃pi séi sa, ɔ̃ à líɛ gɛ̀ nɔ̃omusu gɛ̀pi gwai. A è zɔ̃ɔ̃ í dɔ̃ a geu. 9 ɔ̃ à ɔ̃siu à a sa gá a bɔ̃, àɛ ble, ɔ̃ àɛ gɛ̀ð. Ké à a mae ní a dao lè, a líné aa blè, áma i oné á bɔ̃ nɔ̃omusu geueo.

Sãusɔ̃ yãasikɛa Filitɛne

10 Aà mae gɛ̀ nɔ̃pi bɛ, ɔ̃ Sãusɔ̃ blesakèné we, lá wí kɛ nɔ̃seuwa. 11 Ké ànsueɔ̃ aà è, aa èwaasoɔ̃ sɔ̃si gbɛɔ̃n baakwi aao kuaànɔ̃. 12 ɔ̃ Sãusɔ̃ òné: Má yãe ví mà oé. E bleblea gɔ̃ɔ̃ soplɛ bee àɔ̃ láa, tó a a yãasi pòlomɛɛ, má zwãa kwáwá pi baakwi ní ulao baakwi. 13 Tó i fɔ̃ á pòlomɛɛ sɔ̃o, áme á zwãa pi

baakwi ní ula mèn baakwiɔ kpaa. ɔ aa òè: Su ní yáó wà ma. ¹⁴ A òné:

Pɔblea bò pɔsona guu,
pó na bò pò pási guu.

ɔ aai fĩ yáasipi pòloo e gɔɔ àaɔ. ¹⁵ A gɔɔ síiɔde zí aa ò Sãusɔɔ nae: Kɔnikε n zãε aà yápi yáasi polowεε. Tó ni keèo, wá n kpasa ní n de bedeɔε. Asi a wá sisi à wá pɔɔ síwá yɔoo? ¹⁶ ɔ Sãusɔɔ na lé ɔɔlɔè à mè: N zamague fá! N yemazio. N yãε ò ma gbéɔne, mé ni a yáasi omεε sɔo be. ɔ a òè: Mi o ma mae ge ma daeo, ɔ níme má onεa? ¹⁷ Ale ɔɔlɔè e gɔɔ soplapi gè lé paò. A gɔɔ sopladepi zí ɔ Sãusɔɔ yápi òè, ké à giyèwà yái, ɔ à gè a ò a gbéɔne. ¹⁸ A gɔɔ sopladepi zí e íatε àò gé gēi kpéu wélepi èwaasɔɔ òè:

Bó na mé de zóai?

Bó pási mé de nòɔmusuai?

ɔ Sãusɔɔ òné: Tó i sapa ní ma zununuo yãao, á fĩ à ma yápi yáasi poloe? ¹⁹ Dii Nisína dèdεwa, ɔ à gè Asekelonì à gɔεo dèdε gbéɔn baakwi, à ní pɔkasao wòlomá, ɔ à ge kpà gbé pò aa a yápi yáasi pòloεowa. Aà pɔ pà, ɔ à tà a mae be. ²⁰ ɔ wà Sãusɔɔ nɔpi kù wa kpà aà gbēna pò zè aà sae nɔpi séziwa aà pò ũ.

15

Sãusɔɔ tesɔa Filitεɔ buawa

¹ Ké à kè gɔɔpla, pɔkekegɔɔ kà, ɔ Sãusɔɔ blenebɔlɔ kù, à gè a nɔpi gwaiò à mè: Má ye gé ma na kíi kpεa. ɔ aà nɔpi mae i aà gba zéo ² à mè: Mále e ní zaaàgue, ɔ ma aà kpà n gbēnawa. Aà dāuna kefeũ deaála. N aà se aà gēε ũ. ³ Sãusɔɔ òné: Tó ma yāvãikè á Filitεɔne sa, máo tàae ví lo.

4 Sãusɔ̃ɔ gè gbɛ̃gbonaɔ kùkù òaa do ní basɔ̃oo (300), ɔ à sɛ̀yèye sɔ̀bɔ̀sɔ̀bɔ̀nnɔ. A gbɛ̃gbonapiɔ vlá yèyekɔ̃wa plapla, ɔ à sɛ̀pi yèye ní vlápiɔwa. 5 A tesɔ̃ sɛ̀piɔwa, ɔ à gbɛ̃gbonapiɔ gbàε Filitɛ̃ɔ bua. An pɔ̀wena tekù píi ní ní pɔ̀gbaɔ ní ní vɛ̀ebuɔ ní ní kù kpéɔ píi. 6 ɔ Filitɛ̃ɔ mè: Déme yáε taa kèwɛ̃ei? ɔ wà mè: Timena gbé né zá Sãusɔ̃ɔε. Aà ànsue aà nɔ sɔ̀wàε, ɔ a kpà aà gbɛ̃nawa. ɔ Filitɛ̃ɔ gè nɔpi ní a maeo kpàsa. 7 Sãusɔ̃ɔ ònɛ: Lá màa á kèmeε, má kámaboo e ma ge tɔ̀sɔ̀wá. 8 A síngu à ní ké dúuduu, an dedεapi gɛ̃agè, ɔ à gè zòle Etaũ gbè'eu.

Sãusɔ̃ɔ Filitɛ̃ɔ dedεa ní zàa'ín gyaɔwao

9 Filitɛ̃ɔ gè bòokpà Yuda bùsuu, aa lí gu pɔ̀ wí me Gyaɔwaa. 10 ɔ Yuda buiɔ ní lá aa mè: Bóyái a mɔ̀wá ní zioi? ɔ aa mè: Wa mɔ̀ Sãusɔ̃ɔ kúí wà kèé lá a kèwɛ̃εwae. 11 ɔ Yuda buiɔ gbɛ̃ɔn òaa gɛ̃ɔɔ (3.000) gè Etaũ gbè'ε kúí, aa ò Sãusɔ̃ɔε: N dɔ̀ ké Filitɛ̃ɔ mé lé kiblewáo lé? Bó yá ní kèwɛ̃ε wei? A wè má à mè: Lá aa kèmeε ɔ má kèné. 12 ɔ aa mè: Wa mɔ̀ n yei wà n kpámáε. ɔ Sãusɔ̃ɔ mè: A legbɛ̃meε à me á ma deo. 13 ɔ aa òè: Wá n deo. Wá n ye ní baoε, wí n nané ní ɔ̀zì. ɔ aa aà yè ní bà dafuo mèn pla, aa b̀aà̀nɔ gbè'epiu. 14 Ké aale ká Gyaɔwa, Filitɛ̃ɔ mò daiaàle, aale kúkuake. Dii Nisína dède Sãusɔ̃ɔwa, ɔ ba pɔ̀ wa yè aà g̀àsɔ̀wa g̀ò lán bà mùaawa, ɔ bapio wòlo aà ɔwa. 15 A zàa'ín gaa dafu gyaɔwa è, ɔ à nàale a sè à gbɛ̃ɔn òaa sɔ̀ɔɔ (1.000) dèdeò. 16 Sãusɔ̃ɔ mè: Zàa'ín gyaɔwa ɔ ma gbɛ̃ɔn òaa sɔ̀ɔɔ dèdeò, zàa'ín gyaɔwa ɔ ma ní kaokɔa.

17 Ké à yápi ò a làa, ɔ̃ à gyaɔwapi vùaa. ɔ̃ wà tɔkpà gupie Gyaɔwasísi.

18 Imi aà kù gbãa, ɔ̃ à lezù Diizi à mè: N tò mapi n zòblena ma zìblè maamaa, ɔ̃ máɔ ga ní imio mà léle da Filitē gyafɔɔdeɔ ɔu saa? 19 Lua Gyaɔwa tɔle pàa, ɔ̃ í b̀̀u. Sãus̃ɔ̃ m̃i, ɔ̃ aà me sù à gbãa è. A yáí tò e gbã w̃i me Gyaɔwa nibɔnapie Lezuna Nibɔna. 20 Sãus̃ɔ̃ d̀̀aa Isailiɔne w̃è baɔe Filitēɔ̃ kibleamagɔɔ.

16

Sãus̃ɔ̃ Gaza b̀̀le gba gbooa

1 Sãus̃ɔ̃ gè Gaza, à káaluae è we, ɔ̃ à gè wùleiaànɔ. 2 Wa ò Gazadeɔne wà mè: Sãus̃ɔ̃ mò la. ɔ̃ aa l̃ia gupizi, wàle aà d̀̀d̀á w̃éle b̀̀leu gwãasina aa mè: Tó gu d̀̀, wá aà deɛ. 3 Sãus̃ɔ̃ wùle we e weɛdo, ɔ̃ à f̀̀le. A gè w̃éle bíib̀̀le gba kù ní a lipelè m̀̀n plaɔ, a bíle ní a kákabɔɔ s̃anu. A dà a g̀̀u, à ge vùaa s̃is̃i p̀̀ɔ b̀̀aa ní H̃ebl̃ɔ̃ musu.

Sãus̃ɔ̃ ní Dalilao

4 Bee gb̃ea Sãus̃ɔ̃ yè nɔezi Ṽeɛbu guzulɛu. Aà tón Dalila. 5 ɔ̃ Filitē k̃iaɔ gè nɔpi lè, aa òè: K̃ɔnik̃eè, ké ñ e ñ aà gbãa z̃ɔpi asii d̃ɔ ní lá wá ke wà aà neɔ. Tó wa ba d̀̀wà wa aà f̀̀, wá baade a n gba ánuɔ ɔwat̃è òaa s̃ɔɔ ní basɔɔo (1.100). 6 ɔ̃ Dalila ò Sãus̃ɔ̃e: P̀̀ɔ p̀̀ɔ tò ní gbãa kéwa om̃eɛ. Ba kpele wa d̀̀ma, níỹ f̃ k̃eɔ ni? 7 A wèwà à mè: Tó wà ma ye ní saba niɛo m̀̀n sɔpla, bee mé a ma busa, mí g̃ɔ lán gb̃épiwa. 8 Filitē k̃iaɔ mò Dalilae ní saba niɛo p̀̀ɔ i giigaga ỹaaɔ m̀̀n sɔpla, ɔ̃ à aà yèò. 9 Aà kpàkpanaɔ uleɔ kp̃ea, ɔ̃ Dalila ò Sãus̃ɔ̃e: Sãus̃ɔ̃! Filitēɔ̃ lé m̃ɔma fá! ɔ̃ à sabapiɔ k̃è lán bà mùaawa, wi aà gbãa b̀̀k̃i d̃ɔ.

10 Ǿ Dalila òè: Nlɛ ma kpánguakɛɛ, n ɛɛtòmɛɛɛ. Omɛɛ sa. Ba kpele wa n yeòì? 11 A òè: Tó wà ma ye ní balɛna dafu gèele pɔ́ wi zíkɛð yãaɔɔ, a ma busa, mí gɔ́ lán gbépiiwa. 12 Ǿ Dalila bapio sè à aà yèð. Aà kpàkpanaɔ ulɛa kpɛa, ɔ́ à mè: Sãusɔ́! Filitɛɔ́ lé mɔ́ma fá! Ǿ Sãusɔ́ ba pɔ́ dɔ́dɔ́ a gàsɪwapiɔ́ kèkè lán bapunawa. 13 Dalila òè: Nlɛ ma kpánguakɛ e tiaɛ. N ɛɛtòmɛɛ. Omɛɛ sa. Ba kpele wa n yeòì? Ǿ a òè: Tó n ma mikã tãa lán balɛnawa mèn soplao kà dáau ní tà, 14 mé n kálo pàwà, má busaɛ, má gɔ́ lán gbépiiwaɛ. Dalila tò i dàaála, ɔ́ à aà mikã tãa mèn soplapiɔ́ kà dáau a tà, ɔ́ a fɪ̀ àsaliwa. Ǿ à mè: Sãusɔ́! Filitɛɔ́ lé mɔ́ma fá! Ǿ à vù, à a mikã gà a wòlo dáapi ní àsalio guu.

15 Dalila èa òè lɔ́: Niɔ́ omɛɛ ní yemazi, mé ní ma náai vío sɔ́ be? N ma kpánguakè à kà gɛ̀n àaɔ́. Ni n gbãa zɔ́ bɔ́kii omɛɛo. 16 Maa lɔ́ naɛwà ní yá bee tao láasai. A aà nòɛ yàè e à gè fù mɛnawa, a ye ga. 17 Ǿ à yá pɔ́ kú a sɔ́u òè píi sa à mè: Gɛ̀ i tãa'o ma miwao, asa wà ma kpa Luawaɛ. Tó wà ma mi bò lé, ma gbãa làon we. Má busa mà gɔ́ lán gbépiiwaɛ. 18 Ké Dalila è à yá pɔ́ kú a sɔ́u òɛ píi, ɔ́ à lékpásákè Filitɛ́ kíaɔnɛ à mè: A ɛa mɔ́ gɛ̀n do lɔ́, asa à apii òmɛɛ sa. Ǿ aa èa m̀ aà kú, aa ánusupi kú. 19 Dalila tò i Sãusɔ́ lè a gbáa, ɔ́ à gɔ́ɛɛ sisi. A aà mikã gbãa tãa mèn soplapiɔ́ bò, ɔ́ à nà busaawa, aà gbãapi gèzɛa. 20 Dalila mè: Sãusɔ́! Filitɛɔ́ lé mɔ́ma fá! Ǿ à vù, à làasookè à mè: Má ke lán yãawa mà azia bɔ́ɛ. A dɔ́ ké Dii gòwao. 21 Ǿ Filitɛɔ́ aà kú aa aà wé b̀b̀b̀, ɔ́ aa gèaàno Gaza. Aa mɔ́gotɛ́ gala kpàè, ɔ́ àlɛ wísilo kpé pɔ́ wà aà dàu we. 22 Aà mipi nà kákpalɛawa sa.

Sāusɔɔ gaa

²³ Filitē kíaɔ kɔ káaa aa gè ní dii Dagɔɔ gbagbai, aale pɔnakε, aale mε: Wá dii wá ibεε Sāusɔɔ nàwēε wá ɔzīε. ²⁴ Ké Filitēɔ aà è, aa ní dii sáaukpà aa mè:

Wá ibεε wá bùsu dè,
à wá gbéɔ dèdε dúuduu,
ɔ wá dii aà nàwēε wá ɔzī.

²⁵ Lá an pɔ kèna màa aa mè: A Sāusɔɔ sísi aà kɔɔ'owēε. ɔ wá aà bɔ kpé pɔ wá aà dàupiu, à yaalo kpànzī. ɔ wá aà zè kpé gbapeleɔ zānguɔ.

²⁶ Sāusɔɔ ò èwaasona pɔ a ɔ kūaε: Gεmano kpé gbapele pɔ kpé seaɔ saε mà ɔnanawà, mí gbāa'ewà.

²⁷ Táakpɛpi pà. Gɔε ní nɔε ku we ní Filitē kíaɔ píi. Gbé pɔ kú kpépi musuɔ kà gbēɔn àaa gēo (3.000), aa mò Sāusɔɔ kɔɔ gwai.

²⁸ Sāusɔɔ wiilè Diiwa à mè: Dii Lua, to ma yá dɔngu. Lua, ma gba gbāa gēn doε bee mà tosiò Filitēɔwa ma wé mèn pla yá musu. ²⁹ A ɔnàna kpé gbapele mèn pla pɔ kpépi sea guoguɔɔwa, aà ɔplaa ku adowa, zεε ku adowa. ³⁰ A mè: To mà ga ní Filitēɔ! A kulu kù, ɔ à ɔpèwà ní gbāao, ɔ kpépi kwè kà Filitē kíaɔla ní gbé pɔ kú a guuɔ. Gbé pɔ Sāusɔɔ ní dεdε a gagɔɔɔ dasi dε gbé pɔ à ní dεdε a bēeziɔla. ³¹ Aà dàunaɔ ní aà de bεdεɔ píi mò aà gε sè wá tàò, ɔ aa aà mia kpàkɔi ní a mae Manɔao, Zɔla ní Esetaoo zānguɔ. A dàaa Isailiɔne wè baoε.

17*Mika táaɔ*

¹ Eflaiũ buio bùsu sìside gōεε ku, aà tón Mika. ² A ò a daε: Anusu àaa sɔo ní basɔoo (1.100) pɔ wa sèma

kpáí, ké n ade kà, má mà. Anusupi ku ma kííe. Mámé má sè. ɔ aà da òè: Dii báaadangu, né.

³ Ké à ánusupi sàaa a dae, ɔ aà dapi mè: Ma ánusue bee díle Dii pɔ ũe, wi táa pìò, wi ado kásaone. Má ea kpamae. ⁴ Ké Mika ánusupi sàaa a dae màa, aà da ánusue ɔwatē òaa do se kpà siawa, ɔ à táa pìòè, à ado kásaoè. ɔ wà ge kàle Mika kpéu. ⁵ Mikapi sɔ a táakpe ví. A sa'o'ula ní táaɔ kè yāa, ɔ à a negɔee díle a sa'ona ũ. ⁶ Gɔɔ bee Isailio kía vío, yá pɔ kè gbéé, ɔ í a pɔ ke.

⁷ A mɔ lè Levii bui èwaasoe ku Yuda buio guu Beteleũ, Yuda buio bùsuu. ⁸ ɔ à fèle we, àle gu pɔ á zɔleu weele. Gɔɔ pɔ a be zéu, à kà Eflaiũ buio bùsu sɔsɔdeu e Mika be. ⁹ ɔ Mika aà là à mè: N bɔ má ní? A wèwà à mè: Levii buin ma ũ, ma bɔ Beteleũ, Yuda buio bùsuue. Gu pɔ má zɔleu ɔ mále weele. ¹⁰ Mika òè: Zɔlemanɔ, ní gɔ ma mae ũ, ma sa'ona ũ. Málío fiabone wē ní wēo ánusue ɔwatē kwikwi ní pɔkasaɔ ní pɔbleao. ɔ Levii buipi wèi. ¹¹ Levii bui èwaasopi zɔle ní gɔepio, a gɔè lá a negɔewa. ¹² Mika aà díle sa'ona ũ, ɔ a ku Mika be màa. ¹³ Mika mè: Má dɔ ké Dii a èfāaikeme e sa, asa má sa'ona ví Levii bui ũ.

18

Dá buio Mika táaɔ naaa

¹ Gɔɔ bee Isailio kía vío, mé Dá buio lé bùsu weele wà zɔleu, asa e tia kpaale pɔ aa sè Isaili bui kíniɔ guu i gɔ ní pɔ ũo. ² ɔ aa ní negɔnaɔ zì gbēɔn sɔo, aa òné: A ge bùsu keele. ɔ aa bɔ Zola ní Esetaoo, aa ge bùsu keelei, aale a asiigwa. ɔ aa mò Eflaiũ bùsu sɔsɔdeu e Mika be wéleu, aa í we. ³ Gɔɔ pɔ aa ku

kāi ní aà beo, aa Levii bui èwaasopi lɔɔ d̃ɔ̃, ɔ̃ aa lilɛ we, aa aà là aa mè: Dème m̀ññɔ̃ lai? Bó níle ke gue beeu? Akɛa ní kú lai? ⁴ Ǿ à yá pɔ̃ Mika k̃ɛɛ òñé à mè: Alɛ flabomɛɛ. Aà sa'onan ma ũ. ⁵ Ǿ aa òè: Gbɛaw̃ɛ Luawa wà d̃ɔ̃ tó wá tá a kɛ na. ⁶ Ǿ sa'onapi wèmá à mè: A gé aafia. Dii dɔ̃aaaé á tápi guu.

⁷ Gb̃ɛɔn sɔ̃opiɔ̃ d̃àzɛu, ɔ̃ aa kà Laisi. Aa è gb̃ɛ́ pɔ̃ kú a guuɔ̃ dɔ̃dɔ̃a lá Sid̃ɔ̃deɔ̃ ìɔ̃ kuwa. Aa ku dɔ̃dɔ̃a we yákelesai. Pɔ̃ɛ lé k̃és̃ámáɔ̃, an bùsu póp̃ii víɛ. Aa kāi ní Sid̃ɔ̃deɔ̃, mé an baa kú ní gb̃ɛ̃eoo. ⁸ Ké aa èa sù ní gb̃ɛ́ k̃íi Zola ní Èsetaoo, an gb̃ɛ́ ní lá aa mè: Bó á è wei? ⁹ Aa wèmá aa mè: A fɛɛ wà gɛ lélemá. Asa wa bùsupi è, a maa kè zài, mé áɛ pɔ̃ɛ wo lao. Asu zígbiakɛo. Wà gɛ bùsupi símá! ¹⁰ Tó wa ka we, wá gb̃ɛ́ le dɔ̃dɔ̃aɛ. Bùsu pɔ̃ Lua kp̃àwápi z̃ɔ̃, mé pɔ̃ɛ lé k̃és̃awào.

¹¹ Ǿ D̃ã bui pɔ̃ kú Zola ní Èsetaooɔ̃ d̃àzɛu gb̃ɛɔn òaa àaɔ̃, aa ní g̃ɔ̃kɛbɔ̃ kúkūa. ¹² Ké aale gé, aa b̀òkpã Kiliayaaliũ sae Yuda buiɔ̃ bùsuu. Aỹámɛto w̃i mɛ gupie D̃ãbuiɔ̃boo e ní a gb̃ão. A ku Kiliayaaliũ be'ae oie. ¹³ Bɔ̃a we aa gè Èflaiũ buiɔ̃ bùsu s̃ìs̃ideu e Mika bɛ w̃éɛu. ¹⁴ Ǿ gb̃ɛɔn sɔ̃o pɔ̃ aa gè Laisi bùsu asiigwàɔ̃ ò ní gb̃ɛ́ɔnɛ: A d̃ɔ̃ k̃é sa'o'ula ní ua t̃áa ní t̃áa pɔ̃ wa p̃iò ní t̃áa pɔ̃ wa k̃àsao ku kp̃éɛ beeɔ̃ do guua? Aɔ̃ d̃ɔ̃ sa lá á kɛ. ¹⁵ Aa lilɛ we, aa gè Levii bui èwaasopi lè Mika bɛ, ɔ̃ aa aà aafia gb̃èa. ¹⁶ D̃ã bui gb̃ɛɔn òaa àaɔ̃ pɔ̃ aa ní g̃ɔ̃kɛbɔ̃ kúkūapiɔ̃ zɛa ua léu, ¹⁷ ɔ̃ gb̃ɛɔn sɔ̃opiɔ̃ g̃è kp̃éu, aa sa'o'ulapi ní ua t̃áapiɔ̃ ní t̃áa pɔ̃ wa p̃iπio ní t̃áa pɔ̃ wa k̃àsapiɔ̃ s̃èɛ. Sa'onapi zɛa ua léu ní gb̃ɛɔn òaa àaɔ̃ pɔ̃ aa ní g̃ɔ̃kɛbɔ̃ kúkūapiɔ̃. ¹⁸ Ké gb̃épiɔ̃ g̃è Mika bɛ aa póp̃iɔ̃ s̃èɛ, ɔ̃ sa'onapi ní lá à mè: Bó áɛ

ke wei? ¹⁹ Ǿ aa wèwà aa mè: Níle! N n lé kpaau! Mɔ géwanɔ, ní gɔ wá mae ũ, wá sa'ona ũ. Dea gbé mendo be sa'ona ũ ge Isaili bui lee do sa'ona ũ, a kpele mé maanei? ²⁰ Sa'onapi pɔ kèna. A sa'o'ulapi sè ní táapiɔ, à nà gbépiɔwa. ²¹ Aa dazeu, an néo mé dɔ́aaa ní ní pɔtuɔɔ ní ní àizeeɔ píi.

²² Ké aa kà zà ní Mika beo, ɔ gbé pɔ an be kái ní Mika beoɔ kɔ kàaa, aa pèle Dã buipiozi. ²³ Aale zɔadɔmá, ɔ Dã buiɔ líaa aedɔmá, aa ò Mikae: Kpelewa ní kè n gbé kàaai? ²⁴ A wémá à mè: A tãa pɔ má piɔ sèle, ɔ a ta ní ma sa'onao. Bóme gòmee loi? Bóyái ále ma la yá pɔ ma leii? ²⁵ Ǿ Dã buiɔ wèwà aa mè: Nsu lekpaakewanɔ, ké pɔkūmadeɔ su kusima ní n bedeɔ aa á dedeɔ yáí. ²⁶ Ǿ Dã buipio dazeu. Ké Mika è gbépiɔ gbãa dealaɛ, ɔ à èa tà be.

Dã buiɔ zɔ́lea Laisi

²⁷ Dã buipio sɔ́ aa gè Laisi ní tãa pɔ Mika piɔ ní aa sa'onao. Aa gè lèle gbé pɔ kú dɔ́ɔa yákelesaipiowa. Aa ní dede ní fẽndao, ɔ aa tesò ní wélewa. ²⁸ Gbèe i e ní suabào, asa aa kái ní Sidɔo, mé an baa kú ní gbèeoo. Wélepi ku gusalalau kái ní Beleobeoɛ. Ǿ aa wélepi kèke kàle aa zòleu. ²⁹ Aa ní dezi Dã, Isaili né tɔkpàè, ãma wélepi tón Laisi káau. ³⁰ Dã buipio táapiɔ pèle we, ɔ aa Mɔizi né Geesoũ bui Yonatãapi ní aà néo díle ní sa'onao ũ e gɔɔ pɔ wà bùsupi sìmá. ³¹ Gɔɔ pɔ Lua kpé kú Silo, gɔɔ bee ɔ tãa pɔ Mika piɔ péléa Laisi.

19

Levii bui ní a nɔ pɔ i mèsedilèèoo

¹ Gɔɔ bee Isailio kía vío. Levii buie mé kú Eflaiũ buio b̀usu s̀iside léwa, ɔ̀ à nɔ̀sè Betelẽũ, Yuda buio b̀usuu, i m̀esedilẽ̀o. ² Ǿ nɔ̀epi d̀e'ii kè, ɔ̀ à b̀ò a zá be à tà a mae be Betelẽũ, Yuda buio b̀usuu, a ku we e m̀o síiɔ. ³ Ǿ aà zá f̀e le gè aà gbesii. A gè we ní a zíkɛnao ní zàa'ín m̀èn plao. Ké à kà nɔ̀pi kíi, nɔ̀pi g̀èaàno a mae kpéu. Ké nɔ̀pi mae aà è, à gbãakpàaazi ní pɔ̀nao. ⁴ Aà ànsuepi aà d̀ile, ɔ̀ à i we gɔɔ àaɔ, aale poble, aale igbè. ⁵ A gɔɔ síiɔde zí ɔ̀ aa f̀e le káaukaau, g̀opi lé taa sɔ̀uke à dazɛu, ɔ̀ aà ànsuepi òè: Ze ǹ poble, ní gbasa dazɛu. ⁶ Ǿ à z̀ò le poble ní a ànsuepio, aa igbè sãnu. Ǿ nɔ̀pi mae òè: N yá na! I la gbã, ní pɔ̀nake. ⁷ Ké gu d̀ò, à f̀e le lé dazɛu lo, ɔ̀ aà ànsuepi g̀e lo, ɔ̀ à g̀ò. ⁸ Ké gu d̀ò a gɔɔ sɔ̀ode, à f̀e le lé dazɛu, ɔ̀ aà ànsuepi m̀è: N yá na! Ze ǹ poble, ní g̀o e íatè busa. Ǿ aa poble nípla sãnu.

⁹ Ké g̀e pi f̀e le lé dazɛu ní a nɔ̀pio ní a zíkɛnao, aà ànsue òè: Gwa, oosi kè, mé íatè i g̀o bílao. I la gbã lo! Gwa, gu lé g̀ekɔ̀u. I la, ní pɔ̀nake, zia kɔɔ káaukaau ní da n be zéu. ¹⁰ G̀e pi ye ia we yáí lo, ɔ̀ à f̀e le dàzɛu, à mipè Yebusi p̀o wí me lo Yelusaleũwa ní a nɔ̀pio ní a zàa'ín m̀èn plao.

¹¹ Ké aa kà kái ní Yebusio, íatè g̀e a kpéu, ɔ̀ zíkɛnapi ò a diie: Wà lile g̀e Yebusi buio wéleε beeu wà i we laɔ! ¹² Ǿ aà dii òè: Wá g̀e bui z̀ilo wéleuo. Isaili buio ku weo. Wà gé e Gibea. ¹³ Ǿ à èa m̀è: Wà gé ii Gibea ge Lama, wá gupio do le. ¹⁴ Ǿ aale gé. Ké aa kà Gibea, Bëyãmεε buio b̀usuu, íatè g̀e kpéu. ¹⁵ Aa lile gè ii we, ɔ̀ aa kà le g̀aaε, gbèe i ní dilεo.

¹⁶ Mae zie s̀u ní buao oosi. Eflaiũ buio b̀usu s̀iside gbéε, ɔ̀ à z̀ò le Gibea. Wélepideɔ́á Bëyãmεε buio nε.

17 Ké à wezù, à nibɔɔ è káɛ gāae, ɔ̃ à nɔpi źá là à m̀è: Nɛ gé má ni? N bɔ́ má ni? 18 A wèwà à m̀è: Wa bɔ́ Betelɛũ, Yuda buiɔ̀ bùsuue, ɔ̃ wáɛ tá Ɛflaiũ buiɔ̀ bùsu s̀s̀s̀ide léwa. Ma ben we. Ma ge Betelɛũ, ɔ̃ máɛ tá be sa, ɔ̃ gb̃e i ma dileo. 19 Wá zàa'inaɔ s̃e ní tàaaɔ ṽi, mé mapi ní ma nɔeɔ ní ma z̃ikenaɔ wá p̃e ní ṽeɔ ṽi. Wápiɔ̀ n zòblenaɔ, p̃e k̃ésāawáo. 20 ɔ̃ maezipi m̀è: Má á dile, mí pó pó á yei kpáwá. Asu i gāaeɔ fá! 21 ɔ̃ à tàrínɔ a be, à s̃e kpà ní zàa'inaɔwa. Aa gbá p̃ipi, ɔ̃ aa p̃oblè aa im̃i.

22 Aale p̃onake, ɔ̃ w̃éɛ gb̃ṽãiɔ̀ m̀ò l̃ia kp̃épii, aale a gba gb̃egb̃e, aale wiidɔ̀ maezi pó kp̃épi ṽiwa, aale me: Bɔw̃e ní g̃ɔe pó p̃ila n beo wà wúleaàɔ!* 23 ɔ̃ uabelepi b̀má à m̀è: Ma gb̃éɔ, ásu yāṽaikɛo. Lá g̃ɔepi p̃ilaae, ásu w̃iyāpi kɛo. 24 G̃ɔepi na ku la ní ma nenɔe lésoo. Má b̃óérínɔ, í k̃érínɔ lá á yeiwa. Ama ásu yākp̃aanlapi ke g̃ɔepiɛo.† 25 Gb̃épiɔ̀ i we aà yáio, ɔ̃ Levii buipi b̀ñé ní a nɔo. ɔ̃ aale aà d̃áakpakpa ní gb̃ãao e ko gè lé s̃éia zùò, ɔ̃ aa gb̃asa wà aà gb̃ae. 26 Ké ko lé plaade zù, nɔepi f̃eɛ gè lèɛ kp̃é pó a źá kúu kp̃eɛɛ, ɔ̃ a wúlea we e gu d̀ò.

27 Ké aà źapi f̃eɛ zew̃è kɔɔ à dazeu, ɔ̃ à su è a nɔpi wúlea kp̃eɛɛ, aà ɔ̀ mé didia kp̃eɛɛ bèewa. 28 ɔ̃ a d̀è: F̃eɛ wà tá! Ké i aà wea mao, ɔ̃ à aà se dà zàa'ina kpe, à dàzeu. 29 Ké à kà be, ɔ̃ à f̃eɛna s̃e, à a nɔ g̃epi z̃̃e z̃̃e k̃ò k̃uepla, à kp̃àsākp̃āsā Isaili bùsuɔ̀ guu p̃ii.‡ 30 Gb̃é pó èò p̃ii m̀è: Za gɔɔ pó wá Isailiɔ̀ wa b̃ole Egipi e gb̃a, wi yáe bee taa eo. A làasooke yápiwa, à gwa lá wá sé.

* 19:22 Daa 19.5 † 19:24 Daa 19.7-8 ‡ 19:29 1Sam 11.7

20

Isailio zikaa n Bēyāmee buio

¹ Ǿ Isaili pɔ aa ku za Dã e Beeseba n Galada bũsuoɔ m̀ kãaa Dii aε Mizipa n ledouo npii. ² Isaili bui pii dɔ̃aanaɔ zεε balu guu we n zigɔɔ gbẽɔn ðaasɔsɔo lee ðaa pla (400.000), baade a fẽnda kũa. ³ A m̀ lè Bēyāmee buio mà Isaili bui kinio gè Mizipa. Ǿ Isailio Levii buipi là à mè: Yápi dau siuwεε lá a de. ⁴ Ǿ nɔ pɔ wa dèpi zá mè: Mapi n ma nɔo wa ge ii Gibea, Bēyāmee buio bũsue. ⁵ Ǿ Gibeadεɔ fɛlemanɔ, aa m̀ lia kpé pɔ má kúu gwá bezi, aa ye ma de. Ǿ aa wùlewule n ma nao, à gà. ⁶ Ǿ ma a nɔ gepi sè má z̀εz̀ε, má kpàsákpāsã Isaili bũsuo guu pii, asa aa wíyã vãi kè wá Isaili bũsue. ⁷ A Isailio, lá á sé à sé. ⁸ Ǿ gbépii fɛle n ledouo aa mè: Wá gbēe a ta beo. Wá gbēe a ta a be wéleuo. ⁹ Lá wá ke Gibeadεɔnen ke: Wà gbela wá léleama yá musu. ¹⁰ Wà gbéɔ pleple Isaili buio guu pii, gbẽɔn basɔo guu gbẽɔn kwikwi, gbẽɔn ðaa sɔo guu gbẽɔn basɔobasɔo, gbẽɔn ðaasɔsɔo lee kwi guu, gbẽɔn ðaasɔsɔo. Gbépio i ge kũsũa wεεle zigɔɔne, ké aa e gé Gibea, Bēyāmee buio bũsue, aai wíyã pɔ aa kè wá bũsue fiaboné. ¹¹ Maa Isailio kãaa pii n ledouo, ké wa gé lélei wélepiwa.

¹² Isailio gbéɔ zizi Bēyāmee buio wéleɔ guu pii aa mè: Daa vãi pɔ wa kè á bũsue sɔ be? ¹³ A Gibea gbēvãipio kpáwá wà n dede, wí taaepi bɔ wá guu. Ǿ Bēyāmee buipio i we n gbé Isailio yãmào. ¹⁴ Aa b̀le n wéleɔ guu aa kãaa Gibea, ké aa zika n Isaili bui kinio. ¹⁵ Gɔo bee Bēyāmee bui fẽndadeɔ kãaa gbẽɔn

ɔ́aasɔsɔ lɛɛ baasɔ rí m̀̀ndooɛ (26.000) rí Gibɛadeɔ zígɔ́ gbɛ̀ɔn ɔ́aa ɔ́aɔ́ rí basɔoo (700). ¹⁶ Gbɛ́pɔ guu zígɔ́ ɔ́zɛɛdeɔ ku gbɛ̀ɔn ɔ́aa ɔ́aɔ́ rí basɔoo. Baa miká m̀̀ndo an gbɛ̀ɛ lí gbá́ rí gbɛmao à zàwàò. ¹⁷ Isaili bui kíniɔ sɔ́ aa zígɔ́ f̀̀ndadeɔ káaa gbɛ̀ɔn ɔ́aasɔsɔ lɛɛ ɔ́aa pla (400.000).

¹⁸ Isailipɔ f̀̀lɛ gè Beteli, ɔ́ aa gbèa Luawa aa m̀̀: Wá bui kpele mé a gé zíkai rí Bɛ́yámɛɛ buiɔ káaui? Dii m̀̀: Yuda buiɔ mé aa gé ś́ia. ¹⁹ Ké a gu d̀̀, Isailiɔ f̀̀lɛ gè b̀̀okpà Gibɛa saɛ. ²⁰ Ǿ aa b̀̀lɛ gè zíkai rí Bɛ́yámɛɛ buiɔ, aa zí'ɔ̀pòózi Gibɛa we. ²¹ Bɛ́yámɛɛ buiɔ b̀̀lɛ Gibɛa, ɔ́ aa Isailipɔ d̀̀de gbɛ̀ɔn ɔ́aasɔsɔ lɛɛ bao rí plao (22.000). ²² Isailiɔ kɔ́ gbà sɔ́, ɔ́ aa èa zí'ɔ̀pòò gu pó aa pòou yáa lɔ. ²³ Isailieɔ gè lé ɔ́lɔ Dii aɛ e oosi, ɔ́ aa gbèawà aa m̀̀: Wà ɛa gé zíkai rí wá gbé Bɛ́yámɛɛ buiɔ yà? Ǿ Dii m̀̀: A gé!

²⁴ Ǿ Isailiɔ s̀̀ Bɛ́yámɛɛ buiɔzi zígɔ́ plaadepizi. ²⁵ Ké Bɛ́yámɛɛ buiɔ b̀̀lɛ Gibɛa aa mò dànr̀̀lɛ, aa Isailiɔ d̀̀de lɔ gbɛ̀ɔn ɔ́aasɔsɔ lɛɛ bao plasai (18.000), amp̄ii f̀̀ndadeɔne sɔ́. ²⁶ Ǿ Isailiɔ f̀̀lɛ gè Beteli nípii, aa z̀̀lɛ lé ɔ́lɔ Dii aɛ. Aa lɛyè we e oosi, ɔ́ aa sa pó wí a pó kátɛu à tékū rí sáaukpasao ò'o Diiwa. ²⁷⁻²⁸ Gɔ́ bee Luabaakuarínɔ kpagolo kú we. Eleazaa né Finɛasi, Aalona tɔ́una mé sa'ona ũ. Ǿ aa yágbèa Diiwa aa m̀̀: Wà ɛa gé zíkai rí wá gbé Bɛ́yámɛɛ buiɔ yà ge wá kámaboɛ? Ǿ Dii m̀̀: A gé! Má rí naé á ɔ́zi zia.

²⁹ Ǿ Isailiɔ gè gbéɔ ùlɛ'ulɛ aa lía Gibɛai. ³⁰ Zígɔ́ ɔ́aɔde zí́ aa gè zí'ɔ̀pòò Bɛ́yámɛɛ buiɔzi lá aa kè yáawa. ³¹ Ǿ Bɛ́yámɛɛ buiɔ b̀̀lɛ gè dair̀̀lɛ e aa gè kè rí wélewa. Aa ná Isailiɔ d̀̀deawa lán yáa wà lɔ, ɔ́ aa gbɛ̀ɔn baakwi taa d̀̀de Beteli zéu rí Gibɛa zéuo sɛu

we. ³² Běyāmeɛ buiɔ lé me: Wáɛ ní fu lán yāawa. Isailiɔ sɔ̄ aaɛ me: Wà bàalɛ́, ké aa e ké ní wélewa e zékpaasɔ. ³³ Isailiɔ gò ní tía mípii, aa gè zì'ɔ̀pò Baali Tamaa, ɔ̄ Isaili pɔ̄ ulɛasò b̀̀lɛ ní ulɛk̀i Gibɛa bɛ'ae oi. ³⁴ Ǿ Isaili zìḡɔ̄ maa gb̄ɛɔn òasɔsɔ lɛɛ kwio (10.000) gè léɛi Gibɛawa a b̀̀lɛu. Ǿ zì p̄asik̀ù, mé Běyāmeɛ buiɔ d̄s̄ yá a ní leo. ³⁵ Dii tò Isailiɔ Běyāmeɛ buiɔ fù. Zibeezì Isailiɔ ní dɛdɛ gb̄ɛɔn òasɔsɔ lɛɛ baasɔ ní basɔo (25.100), f̄ɛndadeɔnɛ mípii. ³⁶ Ǿ Běyāmeɛ buiɔ è wà ní fù.

Isailiɔ gub̀ Běyāmeɛ buiɔnɛ yāa, ké aa daa gb̄é pɔ̄ aa ní ulɛ'ule Gibɛa sasɔ ḡau yáí. ³⁷ Ǿ gb̄é pɔ̄ ulɛ'uleapiɔ b̀̀lɛ ní wāao, aa gè wéleu aa f̄aaau, ɔ̄ aa wéledeɔ d̄ɛdɛ ní f̄ɛndao míomio. ³⁸ A mɔ̀ lè Isailiɔ lekpaai ní gb̄é pɔ̄ ulɛapiɔ yāae aa mè: Tó a súɛɛ dà wéleɛ, ³⁹ wápiɔ wá liaa ní wá yanaɔ zilaue.

Běyāmeɛ buiɔ nà Isailiɔ dɛdɛawa, aa ní dɛdɛ gb̄ɛɔn baakwi taawa, ɔ̄ aa mè: Wáɛ ní fu lán káauwaɛ. ⁴⁰ Ǿ telu f̄ɛɛ wéleu. Ké Běyāmeɛ buiɔ sù ní kpe gwà, aa è telu gbá dau. ⁴¹ Isailiɔ liaamá, ɔ̄ gili gè Běyāmeɛ buiɔ, ké aa è yá ní lé yáí. ⁴² Ǿ aa èa lé bàalɛ Isailiɔnɛ, aa s̄ɛɛ gbáa oi, ɔ̄ wà p̄emá ní zio. Ǿ Isailiɔ b̀̀lɛ ní wéleɔ guu, aa ní dɛdɛ we. ⁴³ Aa koez̀n̄zi, ɔ̄ aa p̄emá, aai zenéɔ e aa gè ní lé Gibɛa gukpe oi. ⁴⁴ Běyāmeɛ buiɔ ḡaga we gb̄ɛɔn òasɔsɔ lɛɛ bao plasai (18.000), zìḡɔ̄nɛ mípii. ⁴⁵ An gb̄ɛɔ èa bàalè s̄ɛɛ gbáau e aa gè tàò Limɔ̀ gbɛ oi, ɔ̄ Isailiɔ ní k̄ɔnaɔ d̄ɛdɛ zéɔ guu gb̄ɛɔn òasɔsɔ lɛɛ sɔo (5.000). Aa ní gbɛs̄ɛɛ e Gidoũ, aa ní dɛdɛ we lɔ gb̄ɛɔn òasɔsɔ lɛɛ pla (2.000).

⁴⁶ Zibeezì Běyāmeɛ bui f̄ɛndade pɔ̄ ḡagaɔ pii kà gb̄ɛɔn òasɔsɔ lɛɛ baasɔ (25.000), zìḡɔ̄nɛ mípii.

47 An gbé pọ́ aa èa bàalè sèlè gbáau aa tà Limɔ gbè kíiɔ̀ b̀ò gbɛ̀ɔ̀n ̀̀aa ̀̀aā. Aa kè we m̀o siīɔ̀. 48 Ǿ Isailiɔ̀ gbè Běyāmɛɛ bui pọ́ g̀ò wé̄lè n̄ wé̄lɛoɔ̀ dèdè n̄ f̄ɛ̄ndao. Aa pọ́ pọ́ aa è weɔ̀ dèdè píiɛ, gbɛ̄nazinaɔ̀ n̄ pɔ̀tuoo, ̄ aa tɛs̄ò n̄ wé̄lɛpiɔ̀wa píi.

21

Nɔ̀wɛɛlɛa Běyāmɛɛ bui k̄ɔ̀naɔ̀nɛ

1 A m̀ò lè Isailiɔ̀ ladà Mizipa aa m̀è: Wá gbɛ̄e a a né kpásá Běyāmɛɛ buiewao. 2 Aa gbè Beteli aa z̄̀lè Lua aɛ we e oosi, ̄ aa wii gbāa lè, aale ́oɔ̀ maamaa 3 aa m̀è: Dii Isailiɔ̀ Lua, b̀yāi yápi wá lé, ̄ wá bui lɛɛ do ku gbā ɔ̀o ni?

4 Ké a gu d̀ò, aa f̄lè sa'ok̄i b̀ò, ̄ aa sa pọ́ w̄i a pọ́ kátɛu à t́kū n̄ sáaukpasaɔ̀ ò'owà. 5 Ǿ aa m̀è: Wá Isaili bui kpele mé i m̀o k̄aaawanɔ̀ Dii aɛo ni? Asa aa s̄i n̄ Luao yāa aa m̀è: Gbé pọ́ ḡi m̀óí Dii kíi Mizipa, wa ade dɛɛ. 6 An gbé Běyāmɛɛ buiɔ̀ kèné w̄ɛna, ̄ aa m̀è: Wá Isailiɔ̀ bui lɛɛ do m̄idɛ fá. 7 Lá wá s̄i n̄ Diio wa m̀è, wá wá néɔ̀ kpásámáó, kpelewa wá kɛ an gbé pọ́ g̀ò nɔ̀ ei? 8 Ǿ aa m̀è: Wá Isaili bui kpele mé i m̀o Dii aɛ Mizipao ni? Gwa, gbɛ̄e i b̀o Yabesi Galada à m̀ò baluuo. 9 Aa gbéɔ̀ d̀òd̀o, ̄ aa è Yabesi Galada gbɛ̄e kú n̄ guuo.

10 Ǿ gbé pọ́ k̄aaaa weɔ̀ ziḡo gbàɛ we gbɛ̀ɔ̀n ̀̀aasɔ̀sɔ̀o lɛɛ kuepla (12.000), aa òné: A gɛ Yabesi Galadadeɔ̀ dèdè n̄ f̄ɛ̄ndao n̄ n̄ n̄oɔ̀ n̄ n̄ néɔ̀. 11 Tó a ka, à ḡɛo dèdè píi n̄ n̄oɔ̀ pọ́ ḡɛ d̀ò. 12 Aa wéndia lésɔ̀ è Yabesi Galadadeɔ̀ guu gbɛ̀ɔ̀n ̀̀aa pla, ̄ aa tà̄n̄n̄o n̄ b̀òou Silo, Kanaa bùsuu. 13 Ǿ gbé pọ́ k̄aaaa weɔ̀ gbéɔ̀ z̄̀i, aa gbè awakpà Běyāmɛɛ bui pọ́ kú Limɔ gbɛz̄iɔ̀nɛ.

14 Zibeezi Běyāmeε buipio sù, ɔ Isailio Yabesi Galada nɔε pɔ aai n̄ dɛdɛoɔ kpámá, kási nɔεpio i pɛemáo.

15 Běyāmeε buio kɛné wɛna, asa Dii tò gupua bò Isaili buio guuε. 16 Ǿ balu gbězɔɔ mɛ: Lá Běyāmeε bui nɔεε ku lo, kpelewa wá ke an gɔε pɔ gò nɔ ei?

17 Sema Běyāmeε buio bùsu gɔ an gbé pɔ bò pɔ ũ, ké Isaili bui lɛε doe su bǎdɛo yái. 18 Wá e wà wá néo kpásámáo, asa wá s̄i n̄ Luao wa mɛ Lua láaizi gbé pɔ a né kpàsā Běyāmeε buiewawaε. 19 A gwa! Dii dikpe pɔ w̄i ke Silo wɛ n̄ wɛo kà kái. Silo ku Beteli gugbántoo oiε, zé pɔ i bɔ Beteli i gé Sikεũ gukpe oi, Lebona gɛomidokli oi.

20 Ǿ aa lɛdà Běyāmeε buio wa aa mɛ: A gɛ ulɛ'ulɛ vɛɛbuo guu, 21 ío gugwagwa. Tó Silo nɛnɛo b̀lɛ ɔwái, à b̀lɛ vɛɛbupiu kpakpa, á baade i a pɔ kú nɔ ũ à taò a bùsuu. 22 Tó an maeɔ ge an dǎo m̀wá n̄ zao, wí oné aa gběkekéé, asa w̄i nɔ eé z̄i pɔ wá kà guuo. Lá aameε aa népio kpàsāwáo, aa tàae v̄i lo.

23 Ǿ Běyāmeε buipio kè màa. Ké nɛnɛo b̀lɛ lé ɔwá, ɔ an baade a pɔ kù, aa tànn̄o n̄ bùsuu. Aa n̄ wéleɔ kèkɛ kàlɛ, ɔ aa z̀lɛu. 24 Bee gbɛa ké Isailio fàaa Silo, an baade tà a bùsuu a gbé k̄iε. 25 Goo bee s̄o Isailio kía v̄io, yá pɔ kè gbéε ɔ i a pɔ ke.

Bibeli Luayátaalá
The Holy Bible in the Boko language spoken in Benin
and Nigeria

copyright © 2010 SIM International

Language: Boko

Translation by: SIM International

Boko Bibeli Luayátaala

This translation, published by the SIM au Benin, was published in 2010.

If you are interested in obtaining a printed copy, please contact the SIM at ECWA/SIM H.Q., P.M.B. 2009, Jos, Plateau State, NIGERIA.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-09-25

ffb0f4b3-18b7-564f-bd5d-307e9e532fb9